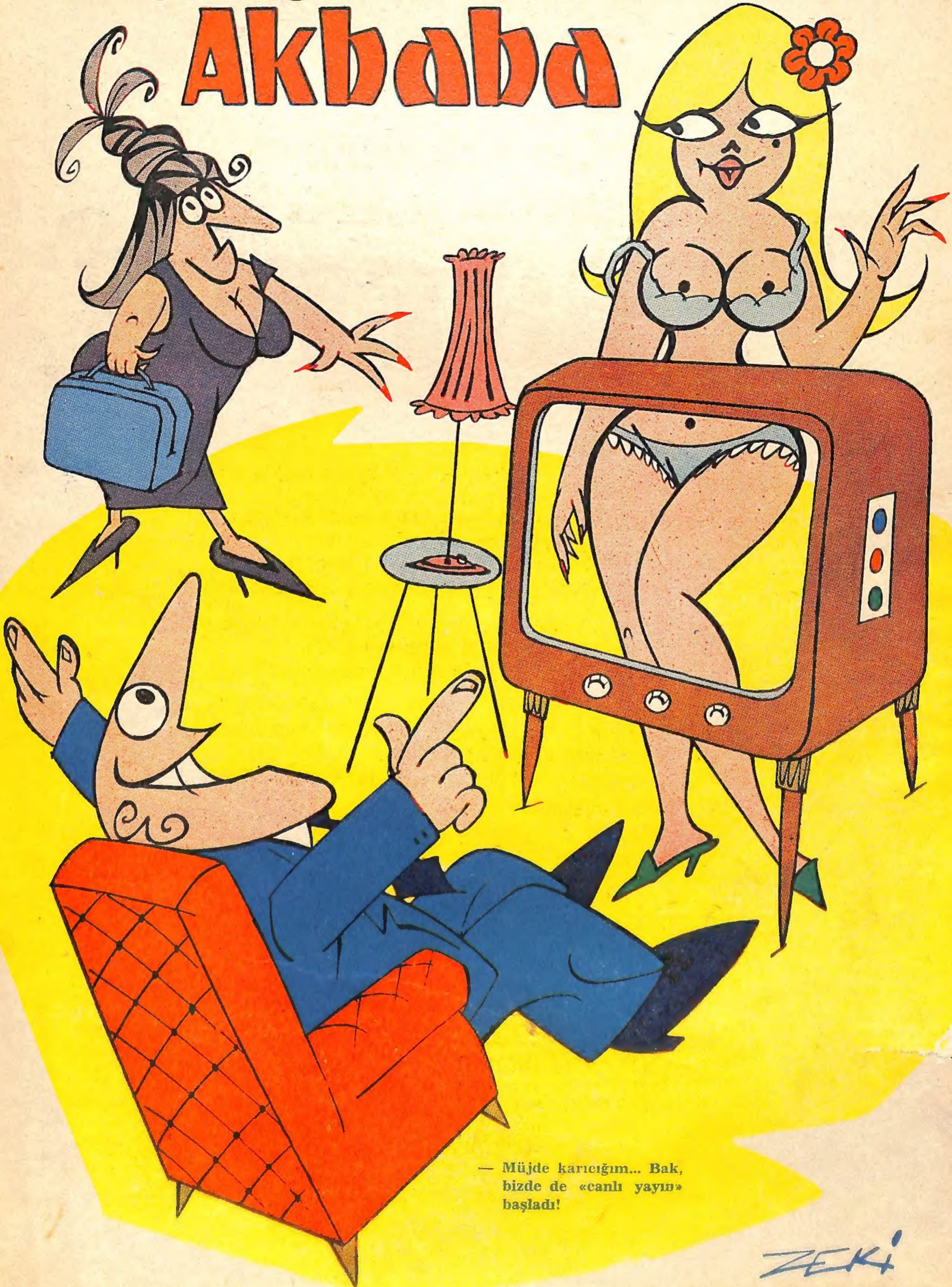
Hafif yönüyle AMERİKA... Bu Sayıda!

Akbaba

— Müjde karıcığım... Bak, bizde de «canlı yayın» başladı!

İnce duvarlı Poli-üretan'lı AEG'lerle Tasarruf

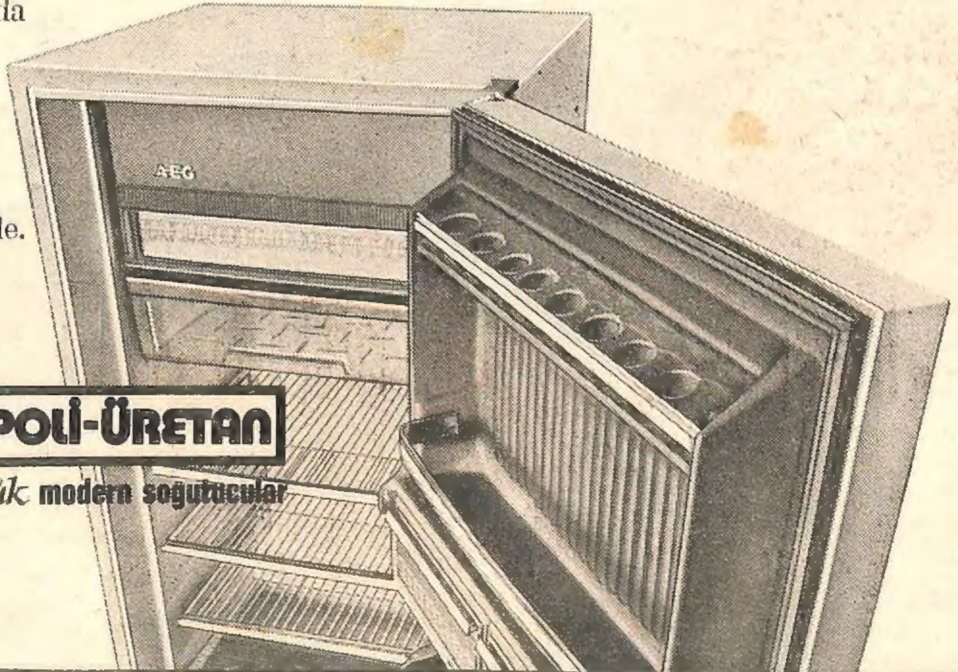
Yerden elektrikten paranızdan

✻Poli-üretan'lı (yani ince duvarlı) AEG soğutucuları, **yerden tasarruf** sağlıyor size. Daha az yer kapladıkları halde, daha çok yiyecek-içecek aldıkları için.

✻Poli-üretan'lı (yani ince duvarlı) AEG soğutucuları, **elektrik sarfiyatından tasarruf** sağlıyor size. Soğuğu en etkili şekilde koruyan Poli-üretan'la tecrit edildikleri için.

✻Poli-üretan'lı (yani ince duvarlı) AEG soğutucuları, **paranızdan da tasarruf** sağlıyor size. Aynı paraya, daha büyük bir iç hacim verdikleri için.

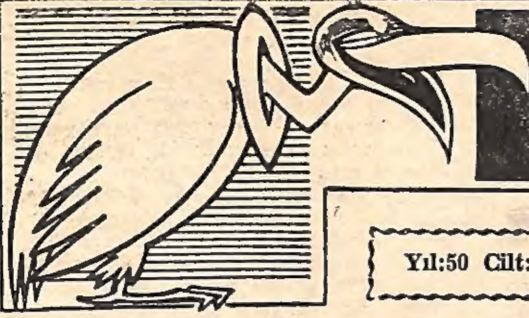
... Ve birbirinden cazip 4 güzelim renkte, 8 değişik boyda Poli-üretanlı soğutucuyu, bu yıl yalnız AEG sunuyor size. En yakın AEG Bayinizde.

AEG POLİ-ÜRETAN

içi *daha büyük* modern soğutucular

(Manajans : 1478 — 77)

Yıl:50 Cilt: 22 Sayı: 24 * Kurucusu: Yusuf Ziya ORTAÇ * 31 Mayıs 1972 * Fiyatı: 150 Krş.

KANSER Mİ, KONSER Mİ ?

YEDİ günlük partilerarası nazlanmalar, cilveler, flörtler, görücüye çıkmalar, küsmeler, barışmalar, danışmalar, «şart koşmadan şart koşmalar» ve benzeri marifetlerden sonra yeni hükûmetin açıklanabilmesi kamuoyu tarafından sevinçle karşılandı.

Gerçekten de bu ortamda kabine değil ya, turşu kurabilmek büyük başarıdır ve alkışlanması gerekir!

Ancak, patırtı gürültü arasında, Prof. Erim'in istifasından bu yana kazanılmış bulunan çok daha büyük bir başarı gözden kaçırılmakta:

Türkiye bir aydan uzun süreyle «vekâleten» —yâni Başbakansız— yönetildi. Çok vahim bir bunalım içinde bulunduğu ileri sürülen bir ülkede asıl mucize budur.

Öyle ki, yerli yabancı birçok gözlemcilerin akıllarına ister istemez şu soru takılıyor:

— Türkiye'nin geçirmekte olduğu bunalımın bugünkü gerçek vahamet derecesi nedir?

Konu ciddi olmasa, politikacılarımızın bu soru üstünde biribirleriyle çekişirken çizdikleri tablo bir komedi sahnesi sayılabilir.

Konsültasyon için bir hastanın başucunda toplanmış bir hekimler grubu düşünün. Adamı nasıl iyi edeceklerini değil, hasta olup olmadığını tartışıyorlar. Sayın uzmanların görüşleri arasındaki uyuşmazlık, en güçlü elektronik beyinlere kontak yaptıracak kadar engin.

Bazıları sonsuz bir iyimserlik içinde görünüyorlar:

— Ne hastalığı? Turp gibi maşallah! Bıraksak bugün kalkıp seçim gezisine çıkar, deli dana hızıyla dolaşır. Hemen taburcu edelim!

Bazıları ise saçlarını başlarını yolmaktalar:

— Can çekişiyor zavallı! Bırakırsak debelene debelene kendini öldürür. Elini kolunu karyolaya bağlayın! Gözlerini bağlayın! Çenesini bağlayın!

Bu trajikomedi görüntüsü karşısında ordumuzun temel tutumu çok açık ve ağırbaşlı. O, onbeş ay önce duruma teşhisini koyup gerekli görev çağrısını yaptı:

— Efendiler, önce şu krizi durduracak müdahale, sonra da krizi yaratmış olan hastalığı giderecek tedavi başarılacak. Hadi, iş başına!

Şimdi işinin ehli bir başhekim gibi kenarda durmuş, Uzman Efendilerin görevlerini yapmasını sabır ve soğukkanlılıkla bekliyor.

Tartışmayı sürdürenlerin teşhisleri arasındaki ayrılıklar sadece içten görüş farklarından doğmakta olsa mesele yok: Konuşula konuşula gerçek ortaya çıkarılır, bir sonuçta birleşilir.

Ama bazıları kendi kendileriyle öyle çelişkilere düşüyorlar ki, ileri sürdükleri her görüşün gerisinde bir özel hesap ve ardniyet bulunduğu besbelli.

Bunlar arasında AP. Genel Başkanının iddialarındaki tutarsızlıklar özellikle ilgi çekici.

Politik yelpazede kendi karşısında bulunan kişilerin sindirilip susturulması söz konusu olunca, bay Demirel, Türkiye'nin çok vahim bir bunalım ortasında olduğu inancındadır:

— Dikkatli, çok dikkatli davranmalıyız! Benim bütün hasımlarım azgın ve tehlikeli vatan hainleridir! Hepsinin köküne daha çok, daha çok kibrit suyu dökmeliyiz! Bunalım büyüktür!

Ama seçim lâfı edilince aynı Demirel bambaşka bir türkü tutturuyor:

— En kısa zamanda olağan şartlara dönülmesini engelleyecek bir durum yok ortada. Bunalım bizim zaten yapageldiğimiz reformlardan pek fazlasını gerektirecek kadar ciddi değildir. Normal vaktini bile beklemeden seçimlere gidebiliriz...

Mantık açısından bakarsanız, AP. Genel Başkanının kendi sicilini savunabilmek için elbette bu ikinci yönde konuşması akla uygun olur.

Çünkü onun durumunun çok önemli bir özelliği vardır:

Kendisi 12 Mart 1971 gününe kadar iktidarın başıydı.

Ve «Bunalım çok derindir, çok vahimdir» dedikçe, kendisine şu sorunun sorulmasını büsbütün gerekli kılmaktadır:

— Öyleyse sen iktidardayken bunalımın bu hale gelmesini niçin önlemedin? «Sokaklar yürümekle aşınmaz» deyip anarşinin gelişmesine ne diye göz yumdun? Huzursuzluğun temelindeki terslikleri giderecek çapta reformlara neden yönelmedin?

Bugün için daha önemlisi:

— Eğer sen bu kadar beceriksiz ve sorumsuz bir yönetici isen, bu toplumun kaderinin ileride tekrar senin eline bırakılmasını nasıl isteyebilirsin?

İçinde bulunduğu bu çelişkili tutumun elbette farkındadır bay Demirel. Her halde olağanüstü hal şartlarında kimsenin kendi davranışlarını yeterince eleştiremiyeceğini ummaktadır. Ne olursa olsun, sabırsızlıkla beklediği seçim günleri geldiğinde sicilinin açıkça didik didik edileceğini bilmesi gerekir.

O zaman tatlıya bağlayamıyacağı tutarsızlıkları derinleştirmekten kaçınmasının tek yolu, bugünkü şartları rakiplerine favullü darbeler indirmek için fırsat saymaktan bir an önce vazgeçmesi, durumun gerektirdiği ciddiyette reformların en kısa zamanda yapılmasını kolaylaştırması, gerçek «olağan» duruma dönülmesine içtenlikle ve hiçbir ardniyet taşımadan yardımcı olmasıdır.

Aslında toplumumuzun gerçek durumu o kadar umutlu, halkımızın sağduyusu ve özgürlük içinde kalkınma isteği o kadar sağlam ki, biz ne yapılırsa yapılsın bu hastanın kısa zamanda kendini iyileştireceğine ve taburcu olacağına inanıyoruz.

Politik hekimlerin bütün numaralarına rağmen...

AKBABA

Demirel: «Reformlar AP'nin teminatı altındadır» dedi.
— Gazeteler —

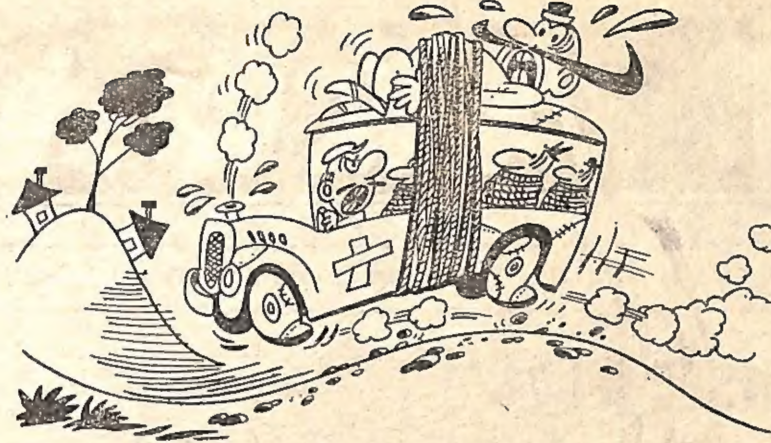
Yazısız

— Ecevit muhafız istedi. —

Kayış Kanunu

muzaffer İZGÜ

ŞOFÖR Hâlim Usta, oldu olası trafik kurallarına çok dikkat ederdi. Gerçi, pek öyle, kalabalık yollara çıkmaz, bucakla ilçe arasında çalışırdı ama, büyük, kara yollarına çıktığı zamanlar da, son derece dikkat ederdi kurallara. Park yapılmaz denen yerde boynunu kes durmaz, azami süratin otuz kilometre gösterdiği yerde de boynunu vur otuzbir kilometre dedirtmezdi otobüsüne. Onun için otobüsü de sapasağlam kalmıştı bindokuz. yüz ellibir yılından beri. O günden bugüne, burunsuz otobüsler çıkmış, motörleri arkada olan otobüsler çıkmış, yatar koltuklu otobüsler çıkmış ama Hâlim Usta hiç değiştirmemişti otobüsünü. Yine o burunlu, yine o kamyon kasasından bozma önünde fırın tavası gibi radyatörlü otobüsüyle yolcuları taşırdı, bucaktan ilçeye, ilçeden bucağa... Gereksiz yere fren yapmaz, duracağı yere daha yüz metre varken ayağını gazdan çeker, otobüsü kendi kendine durdururdu. En çok kızdığı şey de, yolcuların, canhıraş bağırarak:

— Hop usta hop, ben burada ineceğim, demeleriydi.

İşte o zaman Hâlim Usta, kim olursa olsun, açardı ağzını, yumardı gözünü:

— Ulan insan üç kilometre önceden haber vermez mi, ulan sen hiç hayatında otobosa binmedin mi? diye.

Gerçi yolcunun hop dediği yerde durmaz, gazdan ayağını çektikten sonra, otobüsün gönlüne kalmış, nerede canı isterse orada dururdu ama yine de söylenirdi:

— Fren balataları, debriyaj balataları, kampanalar, şunlar bunlar!...

Tâ 1951 yılından bu yana da sadece bir muavin değiştirmişti. Muavininin de kendisi gibi kurallara saygılı olmasını ister, bir durulan yerde, en çok beş dakika içerisinde tüm yüklerin boşaltılmasını söylerdi... İri yarı olan muavin Ahmet, ustasının huyunu bildiği için, daha araba durur durmaz, arabanın damına çıkar, eline ne geçerse bir bir fırlatırdı aşağıya...

Bugüne değin Hâlim Usta'nın arabasının yolda kaldığını da gören olmamıştı. Otobüs bir ârıza yapınca, ne yapar eder, mutlaka onu tamir ederek yürütür:

— Şoforun görevi, yolcusunu sağ salim yerine ulaştırmaktır, derdi.

İşte Hâlim Usta, o günü bucağa geldiğinde gazeteden şu haberi okudu:

«Onsekiz ay sonra yolcular koltuklara kemerlerle bağlayarak yolculuk edebilecekler. Aksine hareket eden şoförlere ceza yazılacaktır.»

Haberin gerisini bile okumadan gazeteyi kıvırıp köşeye koydu. Hâlim Usta kural adamı olduğundan, şimdiden bucaklıları alıştırmalıydı buna. Yoksa, kanun uygulanmaya başlandığında, öyle bir gün içerisinde, iki gün içerisinde kolay kolay alıştıramazdı bucaklıları bu yeni âdete...

Ama ne yapmalıydı Hâlim Usta? Bu kemerin ne denli bir kemer olduğunu bilmiyordu. Onun bildiği tek şey, yolcuların, koltuklara sıkı sıkıya bağlanacağıydı...

Hemen muavinine seslendi:

— Haydi ulan Amet, al gel otobosu demirci Zihni'nin önüne!...

Muavin, beş dakika sonra arabayı demirci Zihni'nin dükkânının önüne çekmişti. Hâlim Usta, yaya olarak ondan önce gelmiş, Zihni ustanın elindeki işi bıraktırmıştı bile. Otobüs gelince, demirciyle beraber içine çıktılar.

Hâlim Usta:

— Bak Zehni gardaşım, dedi, her goltuğun üsdündeki demire, iki dene halka gaynadacan. Amma halkalar böyük böyük olacak!

Demirci Zihni, oksijen kaynağıyla, bir saat içerisinde her koltuğun üstündeki demire kocaman kocaman ikişer halka kaynattı... Sonunda da sordu:

— Bunlar n'olacak Hâlim usta?

— Yeni çıkacak olan ganuna hazırlık Zehni gardaşım.

— Yeni ganun goltuklara halka mı dakın diyor?

— Senin aklın ermez...

Şayet o günü akşam üzeri Hâlim Usta bu işi bitiremeseydi, imkânsız o gece gözüne sabaha dek uyku girmezdi. Muavin Ahmet de anlamamıştı bu halkaların ne işe yarayacağını...

Sabahleyin ilçeye gidecek olan bucaklılar otobüse dolunca, Hâlim Usta, kendi koltuğunun altından upuzun bir urgan çıkararak:

— Al ulan şunu Amet, oturanları bir gözel bağla, dedi.

Anlamamıştı muavin:

— Ne dedin usda? dedi.

— Ulan herkesleri bi gözel bağla... Geçir ipi halkalardan, sıkıcana herkesi hem goltuklara bağla, hem de birbirlerine bağla...

İlk itiraz, Hacı Muhsin efendiden geldi:

— N'oluyo Helim efendi? dedi.

— Olacağı yok Hacı efendi, ya bağlanırsın, ya da inersin aşşa...

— Oğlum biz ne gabahat işledik ki?

— Vallaha ganun Hacı emmi, heç bi yolcu bağlanmadan bi yerden bi yere gedemez diye emir vermiş tirefik ganunu, biz de ganuna uyuyoruz... Hepiciği o gadar.

Hacı anladı ki kendisini bağlatmayınca yolculuk edemiyecek, onun için muavine:

— Accık iltimas et oğul Hacı emmine, gevşek bağla, dedi.

Muavin Ahmet:

— Vallaha olmaz Hacı emmi, dedi, burası devlet dayresi değil, usdamın emri var, herkesi birbirine sıkıcana bağlıyacan, dedi...

Muavin Ahmet, Hacı efendiyi, kollarının altından geçirdiği, sonra boynunun yanından uzatarak çaprazlama halkalara taktığı iple bir güzel sardı, denk sarar gibi.

Sıra ipi sıkmaya gelmişti. Her kamyon ve otobüs muavini gibi Ahmet'in de ip sıkma usulü aynıydı, ayağını bir yere dayar, sonra ipin ucunu çek babam çek ederdi. Netekim ipi çekmeye başlar başlamaz, Hacı bağırdı:

— Amanın Ameeet, garnımı deşecen!...

— Çek garnını içeri Hacı emmi...

— Oğlum gevşek dut, patatis çuvalı mı sıkıyon?

— Ganun Hacı emmi...

— Oğlum ganun insanları ipnen ortadan ikiye bölün mü diyo?...

— Ganun ganundur Hacı emmi, bağlanacan...

Hacı'nın yanında oturmakta olan zahireci Gani efendi'ye sıra gelince:

— Lan oğlum, bizi Ay'a mı gönderiyonuz, yoğusam şurda otuz kilometre yola mı gedeceğiz? dedi. Vallaha benim ipimi az sık, biliyon midemde yara var...

Muavin Ahmet, onların işini bitirdikten sonra, onların arkasında oturmakta olan tamirci Raif'in yanına vardı... Şöyle önce bir baktı, ipi bu göbeğin neresinden geçireceğini düşündü... İlk kez göbeğin altından geçirip sıktı ipi, ama sanki bir yoğurt kesesi gibi sarktı Raif'in göbeği. Sonra bağırdı:

— Usdaa, göbeklilerin neresinden bağlayım?

— Tam ortasından...

— Nee? dedi Raif...

— Vallaha usdanın emri öyle... Sıkı dutun, nefesini de çekme ki içeri, sona o vaziyette sıkarsak sona çok sıkılın...

Hani bucaklılar Hâlim Usta'dan çekinmeseler, birçok itiraz edenler olurdu ama, Hacı Muhsin efendi bile kendini bağlattıktan sonra, ötekiler hiç ağızlarını açamadılar. En sonunda küçük bir urgan parçasıyla kendini de bağlattı Hâlim Usta. Bu arada muavinine de sıkı sıkıya tenbih etmişti:

— Ulan sen de arkaya oturup, halkaya dakdığın ipi yular gibi boynundan geçirecen annadın mı?

Böylece kayış kanununa uygun olarak ilk seferine çıktı Hâlim Usta.

Yolda:

— Elimi golumu çöz, cara içeceğim, diyenlere bile aldırmadı.

— El gol ancak bişi için çözülür, o da sıkışan içun, o gadar, dedi bastı gaza Hâlim Usta...

Ama nedendir bilinmez, yıllardır ilk kazasını da o gün yaptı Hâlim Usta. Kendine göre, eline ip dolanmış, direksiyonu kaçırmıştı. Yolculara göreyse, onu, kendilerinin ahı tutmuştu... Ama olan da yolculara olmuştu... Tekerlekleri havaya gelmiş otobüsün içinde tam iki saat baş aşağı beklemişlerdi.

Yolcular durup durup:

— Hav gözün çıka senin Hâlim gibi, dediklerinde, o da:

— Hay senin Amet gibi boynun gopa, diyordu. Lan ne vardı yâni otobos tam hareket edecek zaman gendini gaveciye sıkı sıkıya bağladacak?...

ANAYASA BAYRAMI!

YELPAZE

REFİK ERDURAN

ISLAK YİĞİTLİK

YİNE o lâf! Yine o çıktı karşıma!

Gazeteler, ajanslar falan galiba bildirmedi ama, ben bir yakınından öğrendim ki son hükûmet bunalımı sıras nda (pek de akla uygun olmayan) teklifler ileri süren bir politik kodamanımız, bazı direnişlere şu tepkiyi göstermiş:

— Ben tükürdüğümü yalamam!

İnsanlar genellikle ağızlarının alıştığı deyimleri kullanırken tek tek kelimelerin anlamı üstünde durmazlar. Huyum kurusun, ben dururum; meraklısı olduğum için kafamda oynarım kelimelerle. Öyle yapınca da deyimlerin çizdiği görüntüler resim gibi gözümün önüne geliverir.

Bir kimsenin ağzından çıkıp bir yere bulaşmış tükürüğünü tekrar yalaması kadar mide bulandırıcı bir işi söz konusu etmek ilk kimin aklına gelmiştir acaba?

«Ben tükürdüğümü yalamam!» lâfının gerisindeki düşünce birçoklarının alkışladıkları bir ilkedir:

«Sözümü geri almam» anlamına...

İyi ama birader, sözünü ne diye tükürüğe benzetirsin?

Eğer gerçekten benziyorsa, yala o zaman. Yahut yalama da, bezle sil. Hortumla yıka. Ne halt edersen et, kaldır ortadan şu pisliği!

Hayır, kaldırmaz.

Neden?

Çünkü kendi mübarek ağzından çıkmıştır. Neye benzerse benzesin, lök gibi duracaktır orta yerde. Ona dokunmak yiğitliğin şanını beş paralık eder.

Ana baba öyle göstermiş, okul (kitaplarla değil, öğretmen ve arkadaş davranışlarıyla) öyle öğretmiş, toplum sayısız örnekle öyle belletmiştir.

Tek kelimeyle: Şartlanma.

Bu şartlanma dediklerinin ne biçim şey olduğunu anlamak için de yine tükürük üstünde dikkatle düşünmeye çağırayım sizi.

Mecazî değil, gerçek tükürük üstünde.

Ben yurdumuzun incisi, en zengin şehrimiz, kültür merkezimiz İstanbul'un sokaklarında hep başım önüme eğik dolaşıyorum.

Tükürüğe basmamak için...

(Meretin doğru adı tükürük değil ama, o kadar da doğruluğa hacet yok!)

Çevreye bakıyorum: İnsanlar âdeta ağız ve göğüs ifrazatından yapılma bir halının üstünde yürümekteler fütursuzca.

Şimdi düşünelim:

Bu kimselerin hemen hepsi evlerindeki halı yahut kilimin üstünde tükürük görecek olsalar, elleri tükürüğe değse, yedikleri bir şeye azıcık tükürük bulaşsa iğrenirler, öğürürler, kızarlar. Öyle değil mi?

Öyle.

Ama sokakta durmadan üstüne bastıkları tükürükleri kendi ayaklarıyla evlerine getirdikleri, sonra da türlü yollardan ellerine ve yiyeceklerine bulaştırdıkları hiç akıllarına gelmiyor.

Niçin gelmiyor?

Şartlanma.

Orasını düşünmemek âdet olmuş. Evde tükürükten iğrenmek de âdet, sokağa çıkınca tükürmek de.

Bazıları bu tükürme işini afili tavırlar ve yiğitçe hırıltılarla yapıyorlar. Sanki yere tükürük değil de, düşman ordusuna kurşun atmakta tosunoğlu tosunlar.

Geçen gün birinin ifrazatı pantalonuma geldi. Baktım, onüç, ondört yaşlarında bir çocuk. Üstelik şirin ve terbiyeli bir oğlan.

— Niye tükürüyorsun? dedim.

— Kusura bakma ağabey, diye boynunu büktü; istemeyerek oldu

— Üstüme gelmesini sormuyorum. Niçin tükürdün?

«Çattık» der gibi yüzüme baktı:

— Rahatlayayım diye.

— Kadınların hepsi rahatsız mı?

Bu sefer akıl dengemden şüphelendi, hiç sesini çıkarmadı. İyice ukalâ durumuna düşmekte olduğumu bile bile bir konferansçık veriverdim:

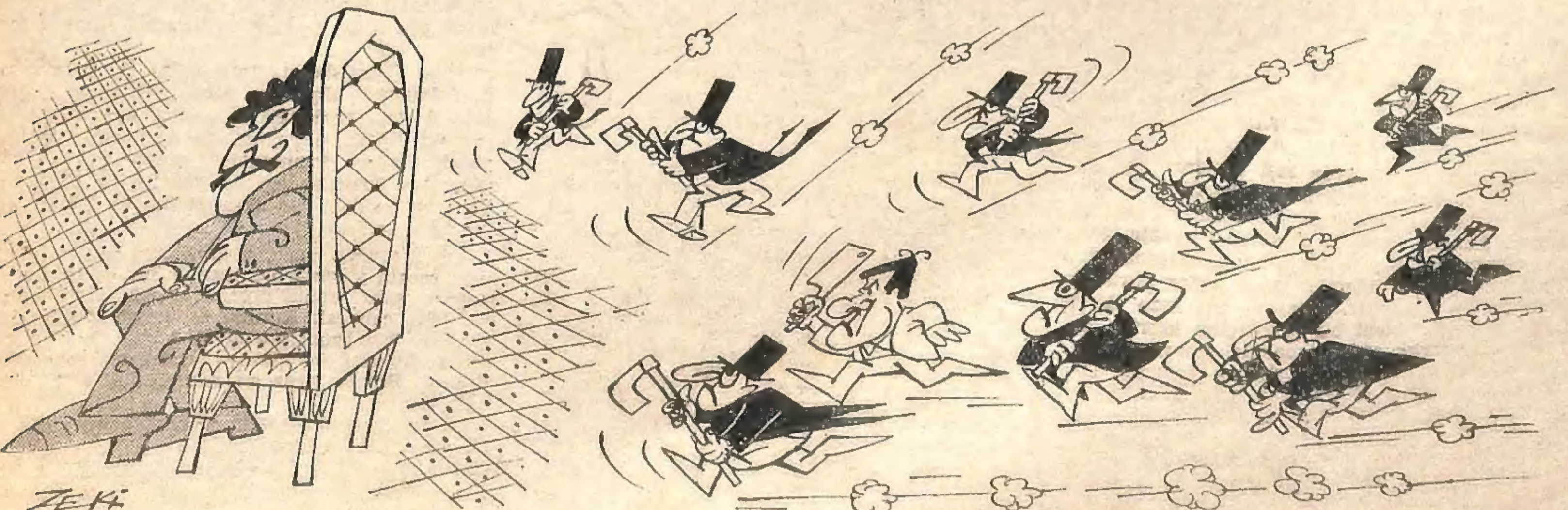
— Oğlum, kadınlarla erkeklerin gırtlakları arasında fark yoktur. Öyleyken kadınlardan hiçbiri tükürme yince rahatsız olmuyor. Demek ki rahatsızlık gırtlaktan değil, alışkanlıktan geliyor. Sen de, senin gibi başka tükürük efeleri de bu işi erkeklik gereği sanıyorsunuz. Bir da haki sefer gırtlak cakasına başlar ken bunu düşün.

Ne olur, bütün —ve her konuda— şartlandırılmış yurtdaşlarım, siz de düşünün!

Refik ERDURAN

— Desene pilâvcılığı bırakmışlar!..

— Ecevit Genel Başkan seçildi. —

Ecevit — Ayak sesleri duyuyorum... Tebrik etmeye geliyorlar galiba!..

KoloMB'dan 500 YIL SoNRA

Hafif Yönüyle AMERİKA

Yazan: SULHİ DÖLEK

GİRİŞ

Kristof Kolomb Amerika kıtasını bulduğunda kaç yaşındaymış, bilmiyorum. Ancak benden çok daha yaşlı ve tecrübeliymiş muhakkak. Çünkü, ileride olacakları kestirmiş gibi, bulduklarının yeni bir kıta olduğunu gizleyip Hindistan'a geldiklerini söylemiş tayfasına. Ne yazık ki mızrak çuvala sığmaz. Arada bir sığdırabilenler çıkarsa da, özel beceriklilik isteyen iştir mızrağı çuvala sığdırmak... Yirminci yüzyılın adamı olmadığı ve de politikayla pek ilgisi bulunmadığı için bu hünerden de yoksunmuş Kolomb garibi.

Amerika'yı bulması yüzünden kızılderililerin, kara derililerin, sarı derililerin, beyazların ve öteki renklerdeki insanların başına açtığı dertlerin kefaretini olanlar olmadan önce, peşin peşin ödemiş. Ömrünün geri kalanını sefalet içinde yaşayıp paçavralar arasında son nefesini vermiş. Yine de bana sorsalar, «İyi bilirdik» derdim. İyi niyet, yolun yarısı değil mi?

Köprülerin altından tonlarca su geçmiş. Kolomb'u tarih kitaplarında okur olmuşlar çocuklar. Takvimler yirminci yüzyılı aşındırmaya başlamışlar. Ve günün birinde de bahtının rüzgârına kapılan bir garip kendini yeni dünyada bulmuş.

Kolomb'un gemilerinden dörtyüz seksen yıl sonra kızılderililer toptan sıfırı tüketmişlerdi aşağı yukarı. Kovboylar filmlerle resimli romanlara sıkışıp kalmışlar, onların yerlerini at canbazları almıştı. Daha başka mı?.. İşte bu yazı dizisi, gördüğüm daha başkaların hafif yönlü kısımlarını dile getirmeye çalışacak.

KARA GÖRÜNDÜ

Amerika'yı ilkin New York'ta tanıdım. Uçak değiştirmem gerektiği için bir kaç saat kaldım orada. Mayk Hammer romanlarındaki gibi yağmurlu bir geceydi. Kalabalığın arasında kendimi yapayalnız buluyordum. Mayk Hammer romanlarında rastlanmayan bir sıla hasreti daha o andan düğümlenmeye başlamıştı gırtlağımda.

Makine gülümsemesi ile de ilk bu şehirde tanıştım. Yanlış anlaşılmasın, her şeyin makinesi var Amerika'da ama beş sente çalışan gülümseme makineleri henüz yapılmamış. Makine gülümsemesi dediğim daha başka bir şey... Bu makine gülümsemesi, içten gelmediği halde bütün suratı kaplar ve ağız kulak mesafesini sıfıra indirir. Bu makine gülümsemesi danışmadaki kızın, taksi şoförünün, teşekkür ederek avucunu açan zenci hamalın ve daha birçoklarının suratında tekrarlanır durur. Sahte olduğunu anlayabilmeniz için, gerçek sıcak gülümsemeyi yakından tanımanız gerekir.

Sonradan öğrendim ki bu canına yandığımın şeyi, açılan bir gülümseme kampanyasının düşmediyse bile gelişmeden doğmuş çocuğuymuş. Hiç yoktan iyi yine... Hani karşınızda duvar gibi bir surat görmektense bu otomatik gülümseme daha iyi... Zaten çok geçmeden iyice alıştım. Bir de baktım ki kendim de makine gibi sırıtır olmuşum.

KÖPEKLERLE BEBEKLER

Sizlere «Günümüzde Amerikan toplumunun sorunları», ya da «Doların devalüe edilmesinin dünya ekonomisine etkileri» diye ağdalı şeyler anlatmayacağım. Evet, isabet ederim, biliyorum.

Bunun yerine, daldan dala atlayarak gördüklerimi sıra falan gözetmeden sayacağım.

İnsanoğlunun yemek içmek, dışarı çıkmak falan gibi ana ihtiyaçlarının hemen ardı sıra gelen başka bir derdi de, altında uyuyabileceği bir çatı bulması zorunluğudur, biliyorsunuz. Tabii bu dert insanoğullarının ev sahibi olanları için değil de kiracı doğmuş olanları için söz konusudur.

Gazeteyi açarsınız. Eğer benim gibi bekâr, dolayısiyle çocuksuz ve ayrıca hayvanlara özel bir ilgisi bulunmayan biri iseniz halinize şükredersiniz. Çünkü kiralık ev ilânlarının yüzde doksanında «Çocuk ve hayvan kabul edilmez» diye yazar.

Ev sahipleri ve apartman yöneticileri yönünden bu kararın bir sebebe dayandığını inkâr edecek değilim. Çünkü çocuk ağlayarak, köpek de havlayarak başkalarını rahatsız ederler. Ayrıca çocuklar duvarlara resim yaparlar, eşyayı çizerler, kediler de halıya pisler. Bunlar da ev sahiplerini çileden çıkarmaya yeter.

Ancak herifçioğulları hiç değilse çocuklarla ev hayvanlarını aynı torbaya doldurmayacak kadar duygulu davranabilirlerdi. Bu duygu sözcüğüne bir saplama yaparak aklıma gelen bir şeyi söylemeden edemiyeceğim. Doğu ile Batı arasındaki farkları binlerce kişi binlerce kez saymış, bu farkların nedenlerini kendilerine göre açıklamışlardır. Bir eksik bir fazla kimseyi incitmez. İzninizle ben de kendime göre bir sebep öne süreceğim: Biz ne kadar duygularımızla hareket edersek bu adamlar da o kadar kuru bir mantığa dayanıyorlar. Her şey iki kere ikinin dört ettiği gibi basit bir gerçekçilik üzerine kurulmuş. Uygarlık sadece makineleşmeyi getirmiyor, insanları da makineleştiriyor sanırım. Güzelim romantizm ölüyor mu peki?... O kadar da kötü değil canım... Elektronik beyinler şiir yazıyor ya...

Bu ev hayvanı ve çocuklar meselesini lokantanın birinde bir garsonla tartıştım. Batılı adam, ne de olsa... Duyguyla değil mantıkla konuşuyor. Ne dedi biliyor musunuz?... Çocukların ve kedilerle köpeklerin bir arada düşünülmesi, çocukların değersiz olduğunu değil, hayvanlara ne kadar değer verildiğini gösterirmiş.

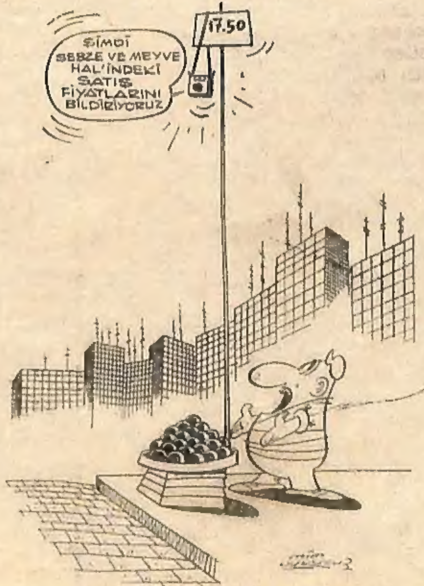
İyi mi?... Bu sözler üzerine aldı beni bir düşünce... Bre aman, bu herif ne demek ister? Elimde olmadan boynuna tasma takılan çocuklar ve efendileriyle aynı masada yemek yiyen itoşlarla pisipisiler geldi gözümün önüne. İştahım falan kesildi. Bu konuyu bir daha düşünmemeyi yeğ buldum. Amerika'lıların nasıl yaşadıklarını görünceye, hattâ ister istemez biraz da onlar gibi yaşamaya başlayıncaya kadar da garsonun ne demek istediğini anlayamadım.

Nasıl mı yaşar Amerikalılar?... Şöyle... Pazartesi sabahından cuma akşamına kadar çalışırlar ara vermeden. Ayda bir ya da iki mektup, onun on katı kadar da ödenecek fatura alırlar postadan. Trafik kurallarına sadece gündüz ve işlek caddelerde değil gece yarısı ve en karanlık sokaklarda bile uyarlar. Sonra bir de televizyon seyrederler.

Televizyon konusu şuracığa sıkıştırılacak kadar basit değil... İleride yine döneceğiz izninizle. Şu anda özel olarak bahsetmek istediğim, televizyondaki köpek maması reklâmları...

Lassie diye bir it vardır, duymuşsunuzdur adını. Hani akıllı mı akıllı, uysal mı uysal ve de efendileri için canını verecek kadar sadıktır. Bu Lassie hikâyesi, Pardayanlar serisi ya da bizim pehlivan tefrikaları gibi uzayıp giden bir efsane... Fedakâr Lassie, Lassie'nin Dönüşü, Lassie'nin Ölümü, Lassie'nin Oğlu, Lassie'nin Gelini... Eh, Amerika'daki adı çıkmış her şey gibi Lassie de reklâm kurbanı olmuş bir itcağız işte.

Televizyondaki köpek maması reklâmlarını seyretseniz, Amerika'daki bütün köpeklerin neden birer Lassie olup çıkmadıklarına şaşar kalırsınız. Çünkü dostlarım, görünüşe göre buradaki itlerin sayısından daha çok insan, itlerin ağız tadı ve karınlarının daha iyi doyması için çalışıyor. Ton balığından kaz ciğerine kadar seksensekiz türlü köpek maması var. Kuru bir kemiği kemirip duran zavallı köpek tipi çoktan tarihe karışmış. Eh, insanlar köpekler için bunca fedakârlığa katlanırlar da köpekler sadık olmayıp ne yaparlar? Akıllı olmalarına gelince, bu kadar zengin proteinli besinlerle beslensem ben de akıllanırım.

Yazılı

BİRAZ DA MODA

Türkiye'den ayrıldığım sırada mini etek, mini şort kasıp kavuruyordu ortalığı. Hanımlarımız şimdi ne giyiyorlar pek bilmiyorum ama, moda meraklılarına duyurmayı yazarlık borcu bilirim: Burada mini etek yok, haberleri ola. Etek yok zaten. Onun yerine hot-pants denen bir meret var. Mini şortun paçasız türü... Adamın aklını başından alıp su görmüş kuduz ite döndürüyor. Biraz iyimser gözle bakarsanız, tek tük mini etek de görebilirsiniz. Ama bunun giyildiğini söyleyemezsiniz, kimse inanmaz. Bunlar kemer gibi bele takılıyor. Giyeni, daha doğrusu takanı soğuktan koruduğuna inanabilmek için de zır deli olmak gerek. Ama bakanı soğuktan koruyor derseniz, ona sözüm yok.

Şimdi durup dururken bu giyim konusu nereden mi açıldı?... İlgi toplamak için... Akbaba'dan öğrendiğim birçok şeyin arasında şu da var: Bizde mizah okuyucularının çoğunluğunu erkekler meydana getiriyormuş. Eh, erkeklerin ilgisini toplamak için kadın giyiminden, daha doğrusu çıplaklığından daha elverişli bir konu düşünülemez. Azınlıkta kalan hanım okurlara gelince, onların ilgisini de moda bahanesiyle çeker, durumu kurtarırız.

Aslında bu kadın - erkek ayırmasını yapmamam gerekirdi, biliyorum. Centilmenliğin tanımını yapan takvim yaprağını ben de okumuştum. Hani gerçek centilmen, bir hanımla aradaki cinsiyet farkını hissettirmeden konuşabilen adammış. Ne mümkün ulu Tanrım?... Yaşasın kadın erkek eşitsizliği ve yerin dibine centilmenlik!...

Eh, ok yaydan çıktı bir kez. Konu sekse döküldü birdenbire. Zaten dünya nasıl güneşin çevresinde dönüyor: Televizyon, faturalar ve seks... Öteki ikisi sıralarını bekleyebilirler, biz «Savaş değil aşk yap» parolasına uyarak sekse dönelim.

San Fransisko ile İstanbul'un iki benzer şehir olduğunu söylerler. Evet, görünüşte doğru. İkisi de tepeler üstüne kurulmuş. Ayrıca her ikisindeki trafik sıkışıklığı da biribirini aratmayacak türden. İstanbul'daki kadar çok değilse bile, San Fransisko'da da Türkler ve hattâ bir de Türk caddesi var. Benzerlikler bu kadar. Ayrılıklara gelince...

Her şeyden önce, sevgili İstanbul bu utanmaz şehrin yanında üç yaşında bir çocuk kadar mâsum kalır. Bakın dostlar, yüzsüz sayılmasam da öyle çabucak kızaran tiplerden değilimdir. Yine de San Fransisko'yu ilk gezişimde beni görenler kolayca bir itfaiye arabasına benzetebilirlerdi. Bunda biraz da rehberimin hatâsı olabilir tabii.

Müstehcen damgasını yememek için öyle uzun uzun anlatmayacağım. (Keyfinizin kaçtığını görür gibiyim) Örnek olarak, bir dükkân alalım ele. Aslında ele almak değil, maşayla tutmak gerekir ya, neyse...

Ayakkabıcı dükkânı değil tabii. Bir dükkân

düşünün ki, içinde aklı başında olanlardan en rezil sapıklara kadar herkesi memnun edebilecek resimli dergiler ve yine bu kişilerin ihtiyaç duyabileceği her türlü âlet edevat satılsın. Aklınıza nasıl bir yer geliyor?... Bir kenar mahallede kuytu bir odacık... Perdeler sıkı sıkı kapatılmış... Müşteriler yakalarını kaldırıp yüzlerini gizliyorlar ve içeri parola ile giriyorlar... Eğer böyle düşünüyorsanız, yanıldığınızı üzülerek belirtirim. Bu dediğim dükkân, birçok benzeri gibi işlek bir cadde üstünde kurulmuş. Müşteriler de Kapalıçarşıdaki turistlerden daha rahat hareket ediyorlar. Kadınlar ve erkekler bir arada dergilere göz gezdirip ellerindeki listelere göre alış veriş yapıyorlar.

Bir de sinemalar var. Oynatılan filmler Oskar falan değilse bile adamın aklını başından alıyor. Böyle yerlere onsekiz yaşından küçükleri alınıyorlar. Ama onsekiz yaşından küçükler afişleri seyredemezler diye bir kayıt da yok.

Bir de tramvaylar var bu şehirde ama anlatsam pek ilgilenen çıkacağını tahmin etmiyorum. Çünkü hiçbirinin üstünde «İhtiras Tramvayı» yazmıyor. Sadece makarna reklâmları asılı.

GENÇLİK VE DE SPOR

«Yiğidi öldür ama hakkını ver» diye bir sözümüz var bizim. Gerçi ortada ne yiğit, ne de yiğidi öldürmeye çalışan kimse var ama, içinde «hak vermek» geçtiği için konumuzla büsbütün ilgisiz kalmıyor.

Buraya geldiğimden beri en çok beğendiğim, saygı duyduğum şeylerden biri, toplum sağlığını korumak için yapılan çabalar oldu. Söz gelimi daha ilkokuldan başlayarak çocuklara köklü bir spor sevgisi aşılanmaya çalışılıyor. Sporun her yerde amacı zorluklara katlanmayı, mücadele azmini, kendine güveni öğretmek, bedeni geliştirmektir kafa ile birlikte. Ama sanırım çok az yerde böyle cidiye alınır.

Burada adına futbol denen, ama bildiğimiz futbolla zerrece ilgisi bulunmayan bir oyun var bildiğiniz gibi. Takımlar arasında yapılan ve içinde bir de ezik top bulunan bir güreş türü açıkçası. Güreş de değil, kıran kırana bir savaş... Ve Amerikalı bu oyun için deli divane... Her sporun yeri ayrı ama, futbol deyince akan sular duruyor (Bizde de öyle değil mi?). En heyecanlı futbol karşılaşmaları kolej takımları arasında oluyor. Bir okuldaki yıldız futbolcuya okulun en tembeli bile olsa, aynı okulu birincilikle bitiren öğrenciden daha fazla değer veriliyor. Boşanma sebepleri arasında da futbol ve beyzbol önemli bir yer tutuyormuş.

Buna benzer başka aşırılıklar da yok değil. Söz gelimi, roller derby dedikleri bir şeytan icadı var ki, kalbi olanlarla gebe kadınların seyretmesi hiç doğru olmaz. Basketbol sahası büyüklüğünde yuvarlak bir pist düşünün. Üstünde iki takım, ayaklarında patenler, dönüp duruyorlar. Amaç mı?... Ayakta kalıp kaymaya devam etmek, karşı takımın oyuncularını, daha doğrusu dövüşçülerini de devirmek... Hiçbir sınır, hiçbir faul yok bu oyunda. Amacınıza ulaşmak için istediğinizi yapmakta serbestsiniz. Tekme, yumruk atmak, kol bükmek, saç yolmak, her şey... Mâruf bir meslek erbabının yaptıklarını hatırlatıyor, öyle değil mi?...

Bir ara paten yapmaya merak sarmıştım. Bu rezilliği gördükten sonra hevesim kırıldı. Müziğe uyup pistte sekiz çizmek nerede, bu nerede.. Dahası mı? Bu oyunu kadınlar da oynuyorlar. Ve üstelik erkeklerden çok daha hunharca, gaddarca, düşmanca davranıyorlar biribirlerine. Bu kadınlara normal, sıradan kadınlar gözüyle bakılamaz tabii. Yine de bu yaratıkların, kapıyı

Felçli kızına 22 yıldır feragatle bakan bir kadın, yılın annesi seçildi. — Gazeteler —

Yazısız

açmanızı, yol vermenizi, sandalyesini çekmenizi isteyen bir cinse, kadın cinsine ait olduğunu düşünmek üzüyor insanı.

Aşırılıklar bir yana, denilebilir ki, genellikle sağlam bir genç nesil yetişmesi yönünden spor oldukça başarılı oluyor Amerika'da. Tek sebep spor değil tabii. İlk kez burada gördüm ben «Süt için» diye reklâm yapıldığını. Ayrıca içki, sigara kötüleniyor görünüşte. Halk egzersiz yapmaya, bisiklete binmeye, yürüyüşlere teşvik ediliyor. Bütün bunlar övünülecek çabalar.

Gelin görün ki, bir de öte yüzü var madalyonun. Evet, «Süt için» kabilinden toplum ve inek tüccarı yararına reklâmlar yayınlanıyor ama, öte yandan «Kola Kola iç» diye en ünlü şarkıcılara çığırtılan reklâm şarkıları her yerde bangır bangır bağırıyor. Sigara paketlerinin üstünde «Sağlığa tehlikelidir» yazıyor ama arka kapağında sigara reklâmı olmayan dergi yok. «İçki öldürür» diyorlar, içki şişeleri her gün daha çekici bir görünüşte yapılıyor.

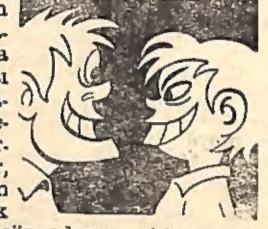
Herkes toplum sağlığını düşünecek değil tabii. Kola Kola'cı amca, sigara imalâtçısı, içki ithalcisi de bir tür sağlık düşüncesiyle hareket ediyorlar. Ama toplum sağlığı değilmiş de kendi keselerinin sağlığıymış... Size bana mı düştü tasası? Madalyonun ters yüzüne devam... Genellikle sağlıklı sorumlu Amerikan gençliğinin yanı sıra bir de sağlıksız ve sorumsuz Amerikan gençliği var. Orana vurulursa ne kadar tutar bilemem. Ama bu zümrenin etkileri sayıları kadar az değil. Ateş değdiği yeri yakıyor, yangın çıkartmıyorsa bile. Pislik, cinsel hastalıklar, uyuşturucular düşkünlük, mücadele uğruna dökülen bunca paraya rağmen sürüp gidiyor. Üstelik günden güne artarak...

Hipilik, bugünkü toplum düzenine bir anlamda baş kaldırmak, protesto etmek düşüncesinden doğmuştur derler. Bilmiyorum. Doğruysa bile bugün gerçek hipilerin sayısı her halde çok azalmış. Onların yerine, yıkanmaya üşenen hipiler var. Eğer bütün bu insanlar bir şeyi protesto ediyorlarsa bile çok cılız bir protesto biçimi değil mi bu? Hangi savaşta insanlar kendilerini öldürerek üstün gelmişlerdir?

Gazetelerin yazdığına bakarsanız, yapılan istatistiklere göre 72 yılında iki milyonu aşkın Amerikalı cinsel hastalıklara yakalanacakmış. Ve bu iki milyonun üçte ikisini de gençler teşkil edeceklermiş.

Bu istatistikler konusu da bu memlekete özgü bir gariplik... Söz gelimi her üç dört günlük tatilden önce, hava raporlarını andıran tahminler yayınlanır. «Önümüzdeki üç gün içinde şu kadar kişi trafik kazalarında ölecek» diyerekten. Ve bu tahminler her zaman üç aşağı, beş yukarı tutar. Yine de önceden bilinmesine, bunca trafik kontroluna, düzgün yollara, okunaklı trafik levhalarına rağmen trafik kazaları sürüp gider. Şaşılmaz da ne halt edilir?... Yoksa, «Demek ki para da mutluluk getirmiyor» diye bir züğürt hikmeti mi savrulur?...

SÜRÜNMEK BİLE PARAYLA

Paradan söz etmek için insanın maliye bakanı, hazine genel müdürü ya da darphanede işçi olması gerekmez. Bunlar bir yana, paralı olmak bile gerekmez paradan dem vurmak için. Ne demişler, zenginin parası züğürdün çenesini yorar... Demek ki ben burada paradan söz edersem kimse yadırgamaz.

Evet dostlar, bana sorarsanız Fenike'liler parayı kendileri için değil Amerikalılar için icat etmişler. Amerikalılar da bunu alıp başkalarına taç etmişler.

Anladık, para her yerde önemlidir. Ama burada paranın önemli olması önemli değil. Önemli olan, önemin ölçüsünün para olması. Biraz kafanızı karıştırdım galiba... Benim kendi kafam da karıştı zaten. Neyse, bırakalım bunu... Paranın önemini şöyle açıklayayım size: Bu meret öyle önemli ki, kimse elini sürmeye cesaret edemiyor. Çek ya da kredi kartları kullanıyorlar. Peki kullanılmayan para ne oluyor, diyeceksiniz... Yata yata büyüyen sadece bostandaki kavun karpuz değil... Para da bu tür bitkiler arasına girer. İşte, yatırım sahipleri parayı yatıra yatıra büyütüyorlar. Yalnız yapay gübre kullandıkları için tadı göründüğü kadar güzel olmuyor. Hele bu parayı kredi olarak alıp dünyanın faizini ödemek zorunda kalan ortalama Amerikan vatandaşı için.

Peki parasının yüzünü görmeyen Amerikalının hiçbir avuntusu yok mu? Var elbet. Zor durumda kalan herkes gibi onların imdadına da mizah, işe biraz alayla bakabilmek yetişiyor.

Bildiğiniz gibi, çok eski olmayan bir geçmişte doların sünnet düğünü yapıldı. Yine bildiğiniz gibi bu törende sünnetçiliği değilse bile kirveliği Japonlar yaptı. Her ne karın ağrısıysa... İşte devalüasyondan hemen sonra buralarda bir söz ve bir fıkra çok tutundu.

Bir Japonla bir Amerikalı konuşuyorlarmış. Amerikalı, Japon'a, tepeden bakarak, «Yeryüzünde bizim kadar şanslı millet az bulunur» diye böbürlenmiş.

«Hadi canım.» demiş Japon, «Nedenmiş o?»

«Neden olacak, hükûmetini dilediği gibi, rahat rahat tenkid edebilen bir biz varız dünyada da ondan.»

Gözleri iki çizgi halini alana kadar sırıtmış Japon:

«Amma da yaptın Mister» demiş, «Yalnız siz değilsiniz ki... Dünyada herkes sizin hükûmetinizi tenkid ediyor.»

Para gibi felsefi bir konuyu paradan anlayanlara bırakıyorum. Ancak bir şeyi açıklamak istiyorum daha önce: Bu bölüme koyduğum başlık şaka değil. Gerçekten sürünmek bile parayla Amerika'da... Sürünmek için geçişin paralı olduğu yollardan birini seçerseniz...

(Devamı var)

— Atatürk'ün yolundayım..

— Ortanın solundayım..

— Mevhibe hanımın kolundayım!..

50 YILIN AKBABA ANTOLOJİSİ

DERLEYEN: KUDRET SİNAN

Akbaba

Ercüment Ekrem TALÛ

ÇİVİ

BUNDAN ibrkaç yıl önce Kumkapı'da Karabıçak'ın meyhanesinde Meşhedi Cafer, Mazgalcı Mihran, Alamana reisi Altıparmak Kirkor, Çukurbostan kiracısı Mat'lı Murtaza, bir de ben oturmuş sohbet ediyorduk.

Gençliğimin o pek tatlı çağında hemen her akşam böyle toplanır, güle oynaya vakit geçirirdik. Bu saydığım adamların hep. si de zarif, hoşsohbet, hayatın tadını çıkarmasını bilir, kimsenin kötülüğünü istemez dost insanlardı.

O akşam da çeşit çeşit mezelerle süslenmiş soframızın etrafında gürültüsüz patırtısız ve peşinci müşteri olduğumuz için, meyhanecinin büyük bir ikramla özel fıçıdan sunduğu rakılarla neşelenmeye başlamıştık.

Herkes birer hikâye anlatıyor, kimi alçaktan kimi de yüksekten yayılan kahkahalarımızla yalnız kendimizi değil, çevremizi de neşelendiriyorduk.

Bir aralık kapı açıldı. İçeriye uzun boylu, kıranta, çatık surat. lı bir adam girdi. Biraz ötedeki boş bir masaya gidip yerleşmek için yanımızdan geçerken bizim Kirkor reisle gözgöze geldi. Her ikisi de biribirlerini baştan aşağıya hiç de dostça olmayan bakışlarla süzdüler. Herif homurdanır gibi geçip gitti.

Hepimiz gibi bu hal Mazgalcı Mihran Ağa'nın da dikkatini çekmişti. Kirkor'a:

— Zor Kirkor, dedi. Ben sizi Civan Ağa ile ahbap biloordum. İçtiğiniz su ayrı gitmez idi. Ne vardır ki şindi yanından geçmiş isem o da sen de tınmadınız?

Reis önündeki kadehi bir yudumda içeriye gönderdi. Sonra cevap verdi:

— He, vakti ilen kıyak dost idik; gel kim bir iştir olmuş ise o beni gayrı af etmoor...

— Maraza etmişsiniz?

— He.. geçen ay içerisinde yangın oldu ya, o kerteden beri benimle dargındır.

— Ağnat ne oldu marak etmişimdir.

— Yangın, Civan'ın evinin dibindeki tükkenden çıktı. Bilirsin, ateş ne vakit ki her bir taraftan parladı. Kendisi de enksedeki odada yatoormuş. Tek ki uyanmış ise bakmış ki merdiven alaf içinde yanoor. Pencereyi açıp başlamış bangır bangır bağırmaya ki can kurtaran yoktur deyi...

— Eey!...

— Ben de tak o kertede oraa gelmiş yangını seyredoordum. Baktım ki bizim Civan Ağa ya. noor. Acıdım, üreğim hop etti. Hemen karşıki tükkenin kepengini zor ettiğim ilen koskocam bir tahta alıp pencereye dak uzatmışım. Civan Ağa da bunun üzerine oturdu, kayaraktan yere indi kurtuldu.

— Eee... Bu iyiliğine darılmıştır?

— Yok buncak değildir. Ben nereden bilir idim ki tahtanın ortalık yerinde koscam bir çivi vardır deyi!...

KENDİME HİCVİYE

O kadar kupkuru bir kalbim var ki,
Meşe odununda budak gibidir.
Gözümün elifi öyle murdar ki,
Aynası çatlamış (Kodak) gibidir.
Karşımda dünyanın güzeli olsa
İdraksiz kafam bir kabak gibidir.
Toz pembe sinesi busemle dolsa
Reçeli yalanmış tabak gibidir.
Ruh değil bendeki: Sıkı poyrazda
Dört yanı yıkılmış çardak gibidir.
Doğrusu sinirim, hissim biraz da
Ham halat gönlüme yardak gibidir.
Fikrimce dünyada her nefis kadın
Şerbeti içilmiş bardak gibidir.
Her (Karga) sevdalı çıkarsa adın
Kel başa şimşirden tarak gibidir.

KERAMET

AMBAR memuru, müteahhidi gözden düşürmek istiyordu. Bunun için müteahhit Hacı Ömer Ağa'nın getirdiği ekmeklerden birinin içine irice bir karafatma koydu. Derhal menzil kumandanının huzuruna çıktı:

— Efendim, dedi. İşte o kadar güven beslediğiniz Ömer Ağa'nın getirdiği ekmek.

— Eee, nesi var?

— İçini açarsanız görürsünüz.

Kumandan ekmeğin kabuğunu açtı. Gerçekten de simsiyah böceği gördü. Kabuğu tekrar kapatıp bağırdı:

— Bana hemen Ömer Ağa'yı çağırın!...

Biraz sonra müteahhit, kumandanın huzurunda idi. Kumandan ciddi bir çehre ile sordu:

— Ömer Ağa; sen Allahtan korkmaz, peygamberden utanmaz mısın? İnsan asker kısmına böyle ekmek yedirir mi?...

— Neden efendim?

— Ekmeğin kabuğunu aç nedenini görürsün.

Ömer Ağa ekmeğin kabuğunu açınca orada siyah bir karafatmanın kımıldadığını gördü. Hemen önünü iilikleyip saygıyla selâma durdu. Kumandan şaşkın sordu:

— Gördün değil mi karafatmayı?

— Hâşâ efendim, bu karafatma değildir.

— Değil midir, nedir o halde?

— Evet, bu olsa olsa şeyh Rüfai hazretleridir.

— Nasıl, ne demek, anlamadım?

— Öyledir kumandanım. Bir böcek hamurla yuğrulur da, fırına gider de, nar gibi ateşin karşısında pişer de, ondan sonra yine kımıldanır ve yürürse buna artık böcek değil şeyh Rüfai demek lâzımgelir.

ÂŞIKLARA NASİHAT

EY ÂŞIK: Eğer uzun zamandan beri sevişiyorsan, sevgilini sabahın altısında kollarının arasına alma. Çünkü kendisine göstereceğin en parıltılı gerçek bile, onun görmekte olduğu rüyanın yanında hiç kalır.

Sevgilini sabahın dokuzunda kollarının arasına alma. Tuvaletsiz yüzünü yakından göreceğin için sana darılır; anahtar deliğinden gözetliyormuşsun gibi seni terbiyesizlikle suçlar.

Sevgilini öğle vakti kollarının arasına alma. Gözünün sürmesini, yanağının alını, dudağının kızılını maazallah bozacak olursan harap olursun.

Sevgilini öğleden sonra saat üçte kollarının arasına alma. Her tarafı sıcaktan ter içindedir.

Sevgilini gece yarısı kollarının arasına alma. Çünkü bütün gün çalışmıştır ve o saatte çok yorgundur.

Sözün kısası ey âşık: İstersen git, kendine başka bir sevgili bul.

KADIN ERKEK İÇİNDİR

Kadın erkek içindir,
Erkek dahi kadının..
Yaka gömlek içindir;
Yulaf eşek içindir.
Bahar çiçek içindir.
Saat köstek içindir.
Düğme yelek içindir;
Kadın erkek içindir,
Erkek dahi kadının..
Küçük çocuk dadının,
Mahkemeler kadı'nın,

Dedikodu cadının;
Dil esiri yâdının,
İnsan eri adının..
Maymun Şebek içindir,
Tasma köpek içindir,
Beşik bebek içindir;
Kahve dibek içindir,
Sevda yürek içindir;
Kadın erkek içindir,
Erkek ise kadının..

ALIŞKANLIK

BUNDAN yirmibeş otuz yıl kadar önce Kapalıçarşı'nın Mercan tarafında terlikçilik yapan Artin Ağa, her sabah çarşının kapısından içeri girince sağlı sollu bütün dükkân komşularını «Selâmün aleyküm Mehmet Ağa kardeşim», «Merhaba Hüseyin efendi birader», «Sabahlar hayrolsun canım ciğerim usta Kasbar» diye selâmlayarak geçer; onlar da Artin her selâm verdikçe: «Ve aleykümüsselâm Armut Ağa», «Merhaba balkabağı», «Sabahlar hayrolsun hıyar oğlu» diye karşılarlardı.

Bu hal böyle senelerce devam etti. Sonra bir gün nasılsa Artin'in komşuları aralarında görüşüp konuştular. «Artık, dediler. Bu adamla alay ettiğimiz yeter. Adamcağız yaşlandı, ihtiyarladı. Şimdiye kadar gönlünü kırdığımız elverir. Yarın sabahtan itibaren alayı kesip selâmını doğru dürüst alalım.»

Ertesi sabah Ağa, her zamanki gibi omuzunda zembili ile, çarşıdan içeri girip komşularını selâmlamaya başladı:

— Selâmün aleyküm Mehmet Ağa kardeşim.

— Ve aleykümüsselâm Artin Ağa dostumuz.

— Merhaba Hüseyin efendi birader.

— Merhaba Artin Ağa komşumuz.

Artin bu umulmadık iltifatları görünce şaşırdı. Kendi kendine, «Acayip, dedi. bu nasıl şeydir? İki sene var ki bu adamlar benim kendilerine her selâm verişimde ağızlarını bozarlardı. Bu sabah acaba neden böyle yapılar?...»

Bu düşünce ile dükkânına geldi. Kepenkleri açarken, merakı daha da arttı. Nihayet rahat edemedi. Geriye dönüp tekrar çarşı kapısından içeri girdi. Yeni baştan komşularını selâmlayarak önlerinden geçmeye başladı. Fakat baktı, yine aynı iltifatlar yağıyor. Bayağı tasalandı. «Allah Allah!... Bu ne iştir, bu adamlara ne oldu? Bir gecenin içinde hepsi birden ne çabuk ahlâklarını düzelttiler?» diye düşünerek dükkânına geldi. Tezgâha oturup işe başladı. Fakat içindeki merak daha da arttı. Bir daha kalktı, kapıya kadar gidip oradan başlayarak yine komşularının önünden geçti. Yine aynı iltifat ve nezaketi görünce daha fazla sabredemedi. Dönüp hepsine şöyle dedi:

— Ey komşular, Allah rızası için olsun şu yıllardır sürüp gelen âdetinizi değiştirmeyin. Yine her zamanki küfürlerinizi edin de, ben de gidip rahat rahat işimi göreyim!...

AĞLAYAN BÜLBÜL

YAZAN: Muzaffer İZGÜ

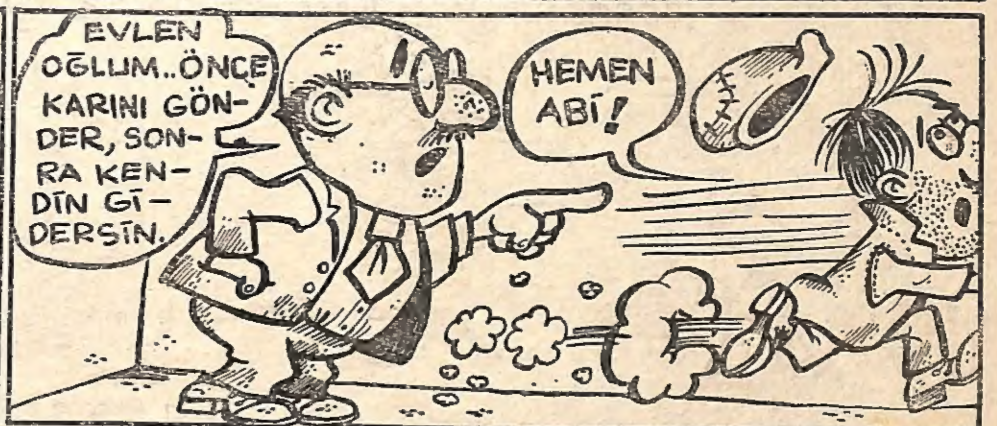
ÇİZEN METİN ŞANLI

4

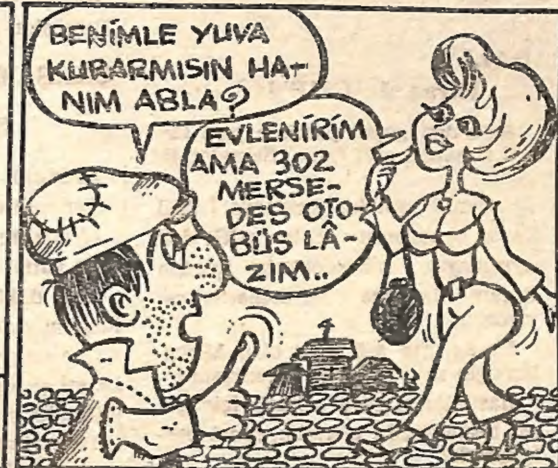

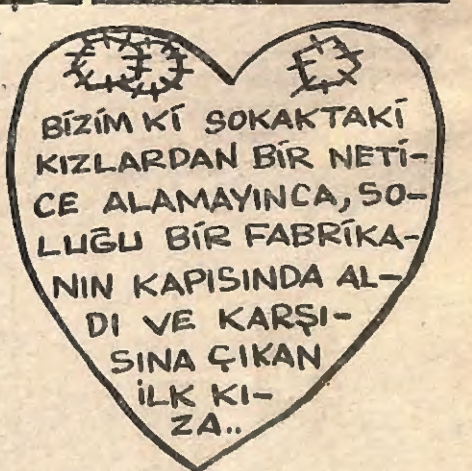

Belediye cezaları ağırlaştırılacak. — Gazeteler —

— Bak, ağır ağır veriyorum!..

yedi

PAZARTESİ :

Seçim sistemleri

Seçime hazırlanan Amerika Birleşik Devletlerinde bir Başkan adayı daha kurşun yağmuruna tutulmuş.

Eh, yadırganmaması gerekir artık.

Ne yapalım, beşinci kıt'anın seçim sistemi de böyle...

Asya, Avrupa, Avustralya ve Afrika'da seçim sandığına oy atılır...

Amerika'da, Başkan adayı hedef tahtası yapılır!

SALI :

Biraz da CHP'den...

Satır'dan geçen partinin yeni Genel Başkanı, eski Genel Sekreter Ecevit.

Seçimin yapıldığı sıralarda İnönü bezik oynuyordu, Satır, «CHP'den ayrılmayıp, mücadelemize içerden devam edeceğiz» diye demeçler veriyordu.

Ya Satır'ın sağ kolu olan Mirkelâmoğlu ne yapıyordu diyeceksiniz.

Hasımlarını yere çalmak için gazel besteliyordu efendim, gazel besteliyordu!

* * *

Sağ kol dedik de aklımıza geldi:
Satır, Paşa'nın sağ kolu.
Mirkelâmoğlu, Satır'ın sağ kolu.
Ahmet Şener, Mirkelâmoğlu'nun sağ kolu.
Orhan Vural, Ahmet Şener'in sağ kolu.

Bir de sahip çıkmaya çalıştıkları partinin politikasını düşünelim: Ortanın solu!

Dedikleri gibi bir ters düşme var ama, Ecevit'le değil, CHP. ile ters düşmüşler galiba.

ÇARŞAMBA :

Kardeş payı

APOLLO - 16'nın getirdiği bilgileri değerlendiren NASA'nın müjdesi:

«Ay'da su, oksijen, altın ve uranyum var!»

Yola döküleceklere bir ricada bulunalım öyleyse: Yağma edeceksiniz de ne geçecek elinize? Ay'ın zenginlikleri yeter hepimize. Fazla malda gözümüz yok, altını, uranyumu ayırın kendinize, ama n'olur suyu gönderin bize!

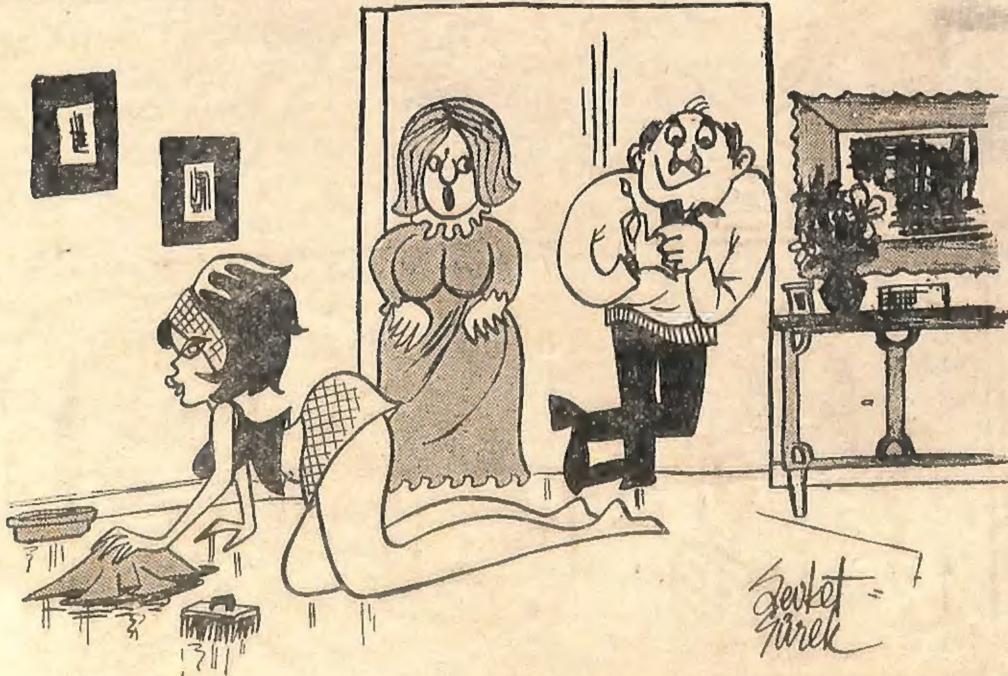
PERŞEMBE :

Neler yapılmaz ki?..

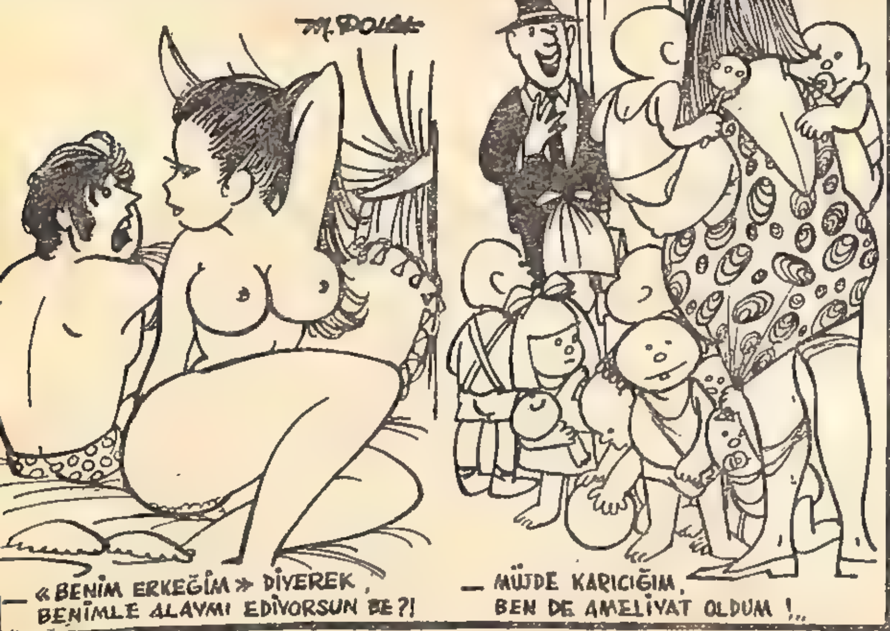
Gazetenin «Bir bilene soralım» sütununda soruluyor:

«Hangi içkilerle ne yapılır?»

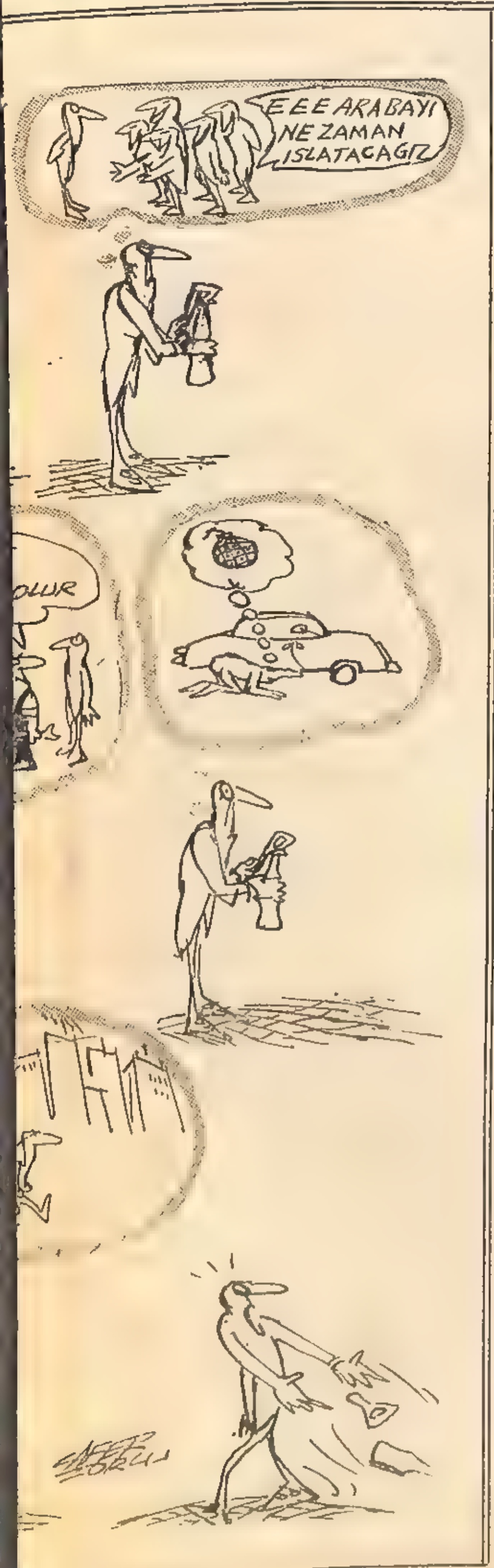

— Elektrik süpürgesi almamanın sebebini şimdi anlıyorum herif!..

— Çok hastayım hemşire hanım, her şeyi çift görüyorum!..

Aman birader, önceden kestirilir mi? İçenin o andaki ruhî durumuna, malî durumuna, bedenî durumuna bağlıdır ne yapacağı.

Borç içinde yüzerken, boş mideye rakıyı dayandı mı, şehrin en kalabalık yerinde nârâ atılır, silâh atılır.

Altında arabası, yanında sevgilisi varsa, kaza yapılır.

Dargın olduğu eşini düşünerek içmişse, gecenin bir saatinde kapısına dayanılıp, «İlle barışaçaksın» diye boğazına sarılınır.

İçmiş de, hesabı ödeyecek parası yoksa, gazinonun kapısına don gömlek bırakılır!

Önceden bilinmez ki hangi içkiyle ne yapılacağı.

Kesin sonucu öğrenmek istiyorsanız, yoldan çevirdiğiniz birine önce güzel bir içki ziyafeti çekin, kafayı bulduktan sonra adamın ne yapacağını bekleyin.

CUMA :

Ohooo...

UNESCO, halen birçok ülkede uygulanan bir sistemin, bütün dünya okullarınca benimsenmesi için çaba harcıyor: Gazetenin, ders aracı sayılması...

Bunun için de bir slogan bulmuş: «Sınıfta gazete».

Ohoo, dünya yeni yeni düşünedursun, biz bu aşamayı çoktan yaptık. Gazeteden, çocuk dergilerinden bıkıp, ders arasında seks kitabı okuma çağını açtık.

Her yıl sınıfta çakan öğrencilerimizin sayısına göz atmak, ne yaptıklarının anlaşılmasına yeter.

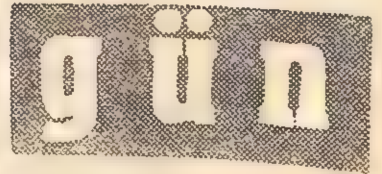
CUMARTESİ :

Sıra onlarda

Camii paylaşamayan iki imamın arasındaki kavga büyüyünce, biri, diğerini temizlemiş!

Allahtan ki tam yerini seçmiş. Olay yeri cami, katil imam!

Yıkayıcıyı da çağırdı mı merasim tamam!

PAZAR :

Eski bir mesele

Sporsuz pazar olmaz. Ama sporda da her zaman haberin böylesi bulunmaz.

İşte başlığı:

«Fenerbahçe'de iki bomba patladı: 1 — Kaloperoviç antrenör oluyor. 2 — Ortalıkta görünmeyen Ostoyiç'in Yugoslavya'ya kaçtığı sanılıyor!»

İkisi de aynı ülkenin yurttaşı olduğuna göre nedeni basit.

Ya oyuncunun hocaya borcu vardı ya da Kaloperoviç'in gelmesiyle takımın alacağı dereceyi anladı. O toz olmadan ben olayım deyip, çekti gitti zaar!

Vedat SAYGEL

— Dükkânında kaçak et olduğunu söylüyorlar.. doğru mu, ha?..

Futbol Yok Matrak Çok

Suavi Süalp

SAHAYI ARSA SANANLAR!

Ne yaptılar?... Sadece libero oynayan Seyfi ile volant oynayan Ekrem... Gerisi sanki cuma pazarında gibi gezindi. Gitmeyelim beyler... Bu efendilerin transferde aldıkları paraları barlarda yemesine, dansözlerle göbek atmalarına müsaade ettiğimize göre gitmeyelim... Gidecek yer mi yok?... Sinema var, tiyatro var, Yıldız Parkı var... Yazdıkça asabım bozuluyor... Biz neden spor yazarı olduk diye saçımı başımı yoluyorum. Karım üç gündür yerden saç topluyor.

Dakika 32... Top Osmanda. At be, diyor herkes, atsana ulan... Osman, İskender'in, Bâbil önlerine gelip de geri dönmesi gibi bir hareket yapıyor... Topa değil hakeme vuruyor... Top orda «Lütfen beni kaleye sokacak bir ayakkabı yok mu?» der gibi duruyor... Kaçmaz beyler... En basit bir adamı yoldan toplayıp getirin. «Şu topa bir tane vur» deyin. Bakalım vurabilecek mi?...

Pele'yi seyrederken de aynı şeyleri düşünmüştük. Ama tersini... Yeter artık... Çoluğumuzun çocuğumuzun nafakasından kesiyoruz, maça gidiyoruz... İyi halt ediyoruz... Oynayamıyacaksanız bunu, oynamayın... İşte kalemimi kırıyorum ve artık yazmıyorum... Mektup postada...

Enver Topkoşturan

KALEMLER ÖRÜMCEK TUTMUŞTU

Müslim Kuçi

İki büyük müydü karşımızdakiler, yoksa iki küçük müydü?... Topun sersem bir kuş gibi nereye gittiğini bilmeden sadece taçlara, avutlara gitmesi (48.000) kişinin birer kafesle sahada maç seyretmesi, sanki bir kuşbazlık gösterisiydi. Orta sahayı içkili lokanta sanan yirmi oyuncu, kalecileri bu lokantaya dâvet etmeyen terbiyesiz ev sahibi gibiydiler... Hakem uyku saatinin geldiğini belli edercesine sahada yatacak bir yatak aradı... Yan hakemler taç ve avut sallamaktan kollarının ağrıdığını anlatırcasına bitkindiler.

★

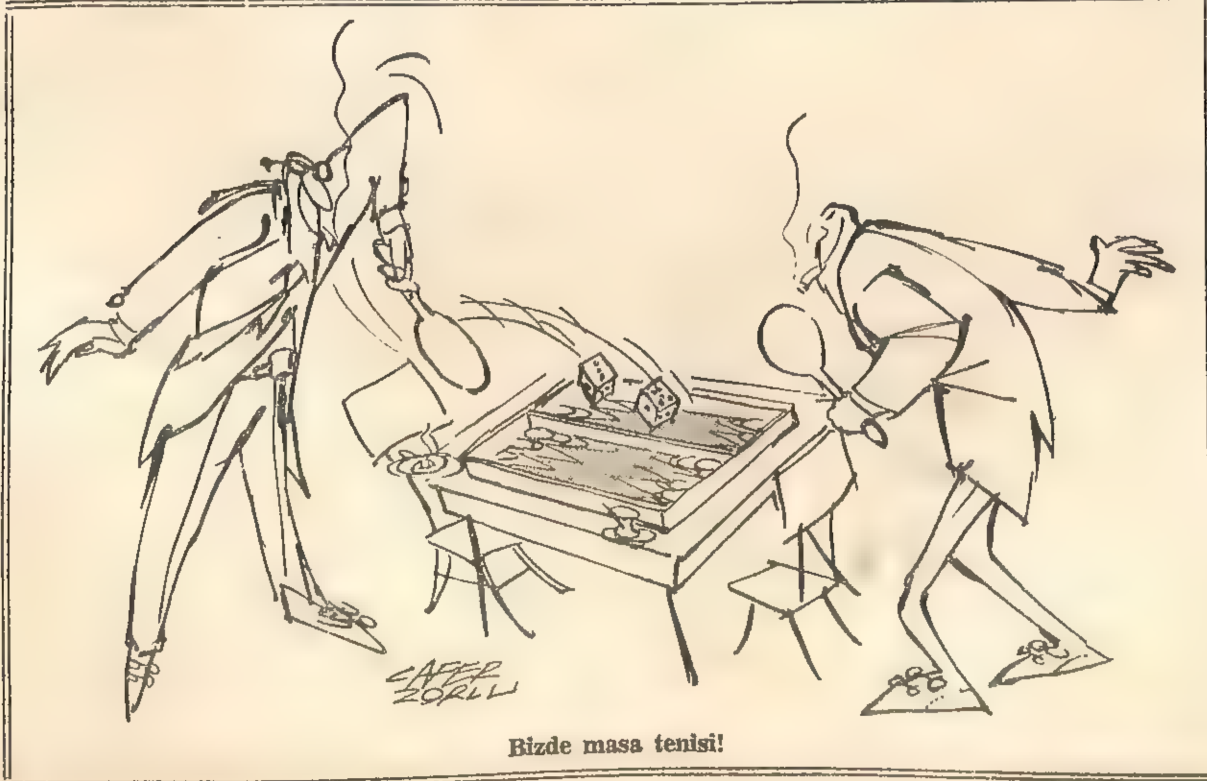
Olmaz... Olamaz ve olmayacak... Bunlar mı milyonları peşinde koşturan ayaklar?... Bunlar mı bir film jönü pozuyla resim çektiren futbol artistleri?.. Uyutmayın beyler, uyutmayın bizi... Yoksa mahvederiz sizi... Oynamaya niyetiniz yoksa neden sahaya çıktınız diyen seyirciye öyle ters ters neden baktın Hakkı?... Önünden geçen ve «Hadi bana vuruver» diyen o topa neden vurmadın?... Tribündeki sevgilini düşündüysen, yanılıyorsun... Aysel bugün maça gelmedi ve seni ekip başkasıyla Çamlıca'ya gitti... İyi mi?... Sıfır sıfıra razıysanız, biz razı değiliz be!... Bu yazımla bu yılki en güzel maç kritiği birincisi olacağımı biliyorum... Sadece size bu yönden teşekkür ederim... Beni o kadar kızdırdınız ki, hayatımın en nefis maç kritiğini yazdırdınız... Bir daha yeşil sahalarda sadece piknik yapmaya çıkarsınız, sizi seyredecek kimseyi aramayın... Yazıklar olsun futbola ve topa... Örümcek tutan kalelere acıyarak bakıyorum ve ben de kalemimi atıyorum...

O FİLÂMALARI BİR DAHA GETİRMEYİN!

Nermi Tamyolkaç

★

Tribünlerdeki fedakâr taraftarlar... Sabah erkenden yatağını, yorganını alıp, stadın önünde yatanlar... Sümerbank'tan metrelerle pazen alarak filâma yapan ve kulüplerinin rengine canını veren futbol hastaları... Sizin doktorunuz artık yok... Sahada bir tek güzel hareket için gözlerinizi dört açmış beklerken neler gördünüz?... Ah.. bir tek pas adamına gitmezken, bunlara futbolcu adını takan kimse utanıp staddan kaçmıştır her halde... «Enver bey, seni Güzelbahçede kim oynatıyor?» ve «Rüstem bey sen Deliktaşta orta sahayı kontrol et» diye kim dedi?... O kaçan golleri, otobüsü kaçıran bir vatandaş görse, otobüsü kaçırmazdı. Oynamadınız mı? Yoksa oynayamadınız mı?... Bence oynayamadınız!... Bu kadar oynuyoruz deyin de siz de kurtulun biz de... Apartman katlarında poz vermeyin... Futbolun mektebinde gidip okuyun... Bizde yok ama Avrupa'da var... Hem Pele'yi getiriyoruz, hem de bir şey öğrenmiyorsunuz... Yeter... Artık futbolu bırakın... Ne lâzım size futbol?... O sahalar marul ve kıvırcık salata yetiştirsin... Asabım çok bozuk... Bâri atamadınızsa, erken de mi yatamadınız?... Gelsin sizi hakem kurtarsın diye beklediniz... Yeter beyler... 60.000 kişinin at etinden köfte, eşek etinden sucuk ekmek yiyerek, hayatları pahasına seyrettiği bu maçı unutmayacağız... Yeter sizin yüzünüzden beş maçtır skor tabelâsını değiştiren Ali efendi hareketsizlikten nüzül olacak, nüzül... Gel bâri o adama üzül...

Bizde masa tenisi!

SOYUNMA ODALARI

Soyunma odalarına kimse giremiyordu. Çünkü iki takımın futbolcuları da uykulu maçın rehavetinden uyuyakalmışlardı... Bir yetkili şöyle konuşuyordu:

«— Bu maçta bir şeyler var. Raporumu vereceğim. Çünkü yirmiiki futbolcunun uyuduğu maçı ilk defa görüyorum. Belki de maçtan önce içtikleri çaya bir şeyler katılmıştır. Çayı yapan ocakçı ortalıkta yok... Çocuklar bu duruma çok üzgün...»

Yüzde yüz pozisyonu değerlendiremeyen Hakkı ile karşı karşıyayız. Soruyorum:

«— Hakkı, hakikaten o golü atamadın mı, yoksa bize mi öyle geldi?»

«— Ağbi ben golü valla billâ attım. Öyle hatırlıyorum. Çünkü topla kaleye girmiştim. Fakat top sonradan vazgeçip çıkmış. Kabahat bende mi?...»

FALSOLU BİR TOP MU?

Bu maçın topunu yakaladık. Bir köşeye atmışlardı. Öbür topların arasında onu zor bulduk. Ve sorduk:

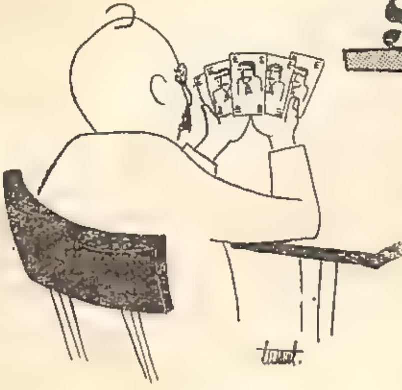
«— Bu maçta neden hiç bir kaleye girmemekte inat ettiniz?»

«— Bende falso var. Kaç kere saha doktoruna çıkmayı istedim, Stad Müdürü Şâdi bey iplemedi... Bu maçta beni oynatmayın, çok falso alıyorum ve bir türlü kaleye giremiyorum dedim. Fakat dinlemediler. Halbuki çok daha iyi durumda arkadaşlar var. Ben ne yapayım? Bir daha oynatsınlar gene aynı şey olacak. Biz topların derdini kimse dinlemiyor. Avrupa'da bir top en çok on maçta oynar, sonra ya antrenman topu olur, ya da emekliye sevkedilir. Malzemeci Musta efendi yaşlıdır. Genç toplarla ihtiyar topları ayıramıyor. Zaten stada yeni top üç senedir almıyorlar. Hepimiz yorgunuz ve formsuzuz. Maçların golsüz geçmesi bundandır. Kale direklerine vurmaktan beyin kanaması olan arkadaşlarımız çok... Sonra ağlar da yüzümüzü gözümüzü yırtıyor. Bu vaziyette maçlardan gol beklemeyin... İnat ettik, biz de gol olmuyoruz. Bilmem anlatabildim mi?»

Beyler dertlerin en önemlisini meydana çıkardık. Bol gollü maçlar görmek istiyoruz... Lütfen yeni toplar alınsın... Şâdi bey stadyomdaki büfelerden avanta sandviç yiyeceğine top alsın, top... Çünkü topsuz futbol yoktur... O kadar!...

Hasan Gerigit

Sizin İçin

(Erdal TUSAVUL)

— İnönü, Yalova'da iskambil oynadı. —

(Kemal DEMİRKOL)
Yazısız

SARHOŞLUK

Adam içkiden bulut gibi olmuş, mahallesine gelir. O ne, bakar ki, bir apartmanın üst katlarından birinde eğlence, cünbüş almış yürümüş. Kafası iyi ya, o da çıkar. O kargaşalıkta kimse farketmez bile yabancı olduğunu, bir güzel eğlenir adam. Sabah uyandığında kendi evindedir ve bir süre sonra cüzdanını kaybettiğinin farkına varır. Düşünür düşünür ve evvelki gece ne yaptığını hatırlar en sonunda. Hemen giyinir, çıkar dışarı. O apartmanı bulur. Kapıcısını arar ve sorar:

— Kardeşim vaziyet böyle böyle. Dün gece acaba hangi dairede eğlence vardı? Çok sarhoştum hatırlayamıyorum.

— Dördüncü kattaki karşılıklı iki dairede de eğlence vardı dün gece, beyim, der kapıcı.

Adam çıkar dördüncü kata. Dairelerden birinin zilini çalar ve kapıyı açan genç kadına:

— Affedersiniz bayan rahatsız ettim, diye başlayıp cüzdanını düşürüşünü anlatır ve, karşı komşunuzda da eğlence varmış dün gece. Onun için benim ev hakkında hatırlayabildiğim tek şeyi söyleyeyim. Sarı renkte, çok güzel bir alafranga tuvaleti vardı, deyince, kadın gülerek içeriye döner ve seslenir:

— Orhan!... Bak, dün gece senin saksafonunun içine defi hacet eden adam geldi.

Kırımhan AKINCI

KRAVATSIZ GEZİLMEZ

İstanbul gibi büyük bir şehirde Hüsmen iki sene çalıştıktan sonra köyümüze yeni dönmüştü. Köyümüzün halkı İstanbul'u ancak hayâllerinde yaşatır ve çok şeyler tasavvur eder. Bu nedenle köy kahvesinde hemen Hüsmen'in etrafını çevirerek söylediklerini can kulağıyla dinleyip merak ettiğimiz konularda sorular soruyorduk. Bir ara Hüsmen İstanbul'da kravatsız gezilmediğinden bahsederken kahveci merak edip sordu:

«— A be Hüsmen, ben şimdi İstanbul'a gitsem beni gezdirmezler mi?»

«— Valla kahveci amca, sen şimdi İstanbul'a gitsen daha vapurdan karaya ayak basar basmaz Belediye memurları hemen sana ceza yazar.» dedi.

Hayrullah CERAN
30. Sokak No: 15/1
Bahçelievler/ANKARA

1

2

3

(Nuri BİLGİN)
Yazısız

BEKLEYİŞ

Artık hâtıralar unutulsa da
Hiçbir hayâlden de zevk almasam da
Tümce umutların sonu olsa da
Ben yine de seni bekleyeceğim.

Eller gençliğinin sonu dese de
Sen hâlâ benimle alay etsen de
Kibirli halinle gülüp geçsen de
Çoktan seviyorum bekleyeceğim.

Sarı saçlarımın hepsi ağarsa
Dudağım damağım dilim kurusa
Gözümde pırıltı hiç de kalmasa
Duyup gördüğümce bekleyeceğim.

Şayet içten çekiş son nefesimse
Eğer gözlerim de açık giderse
Kabrimde çiçekler sarı biterse
Yine senin için bekleyeceğim.

SABAHATTİN KETBUA

NEZAKET

Tiyatroda şişman iri yarı bir adam perde arası sona erdiği için eşi ile yerine dönüyordu. Bir sıranın ilk koltuğunda oturan bayana eğilerek:

— Çıkarken ayağınıza bastım mı sizin? diye sordu.

Kadıncağız af talebi ile karşılaşacağını umarak:

— Evet, bastınız, dedi.

Adam sevinçli, karısına dönerek:

— Demedim mi sana, bizim sıra burası işte.

İlker YILMAZ
Aksu Öğretmen Okulu 4/A sınıfı öğrencisi ANTALYA

POLİTİKACI İLE KÖYLÜ

Bir kahvede oturuyordu köylü cenapları
Elinde bir oy vardı
Sayın politikacı kokuyu almış olmalı
Ona nağme yapmaya başladı:
«Ooo... köylü cenapları merhaba
Ne kadar çalışkansınız, ne kadar dinçsiniz
Gözüm kör olsun yalanım varsa
Kalbiniz de yapılışınız gibi sağlam
Efendisisiniz bu vatanın!»
Keyfinden aklı başından gitti bay köylünün
Göstermek için dinç vücudunu
Kaburgasını şişirince düştü elinden oy zadesi
Politikacı kapıp onu, dedi ki: «Efendiciğim
Her dalkavuk bir alığın sırtından geçinir
Bu derse fazla olmasa gerek bir oy!»
Köylü şaşkın, mahçup, biraz da geç ama
Yemin etti gayrı faka basmıyacağına.

ATTİLÂ KANBİR
Işıklar Cad. Derehan, kat: 2, No: 13
Anafartalar/ANKARA

IŞIKLI ŞİŞE

Köylü ilk defa olarak şehre gidiyordu. İşini bitirdikten sonra, geceyi geçirmek üzere bir otele gitti. Tekrar köyüne dönünce, karısına, oteldeki odasında bütün gece ışık yandığı için uyuyamadığından şikâyet etti. Kadın onu azarladı:

— Hay aptal, niçin üfleyip söndürmedin? dedi.

Köylü başını salladı:

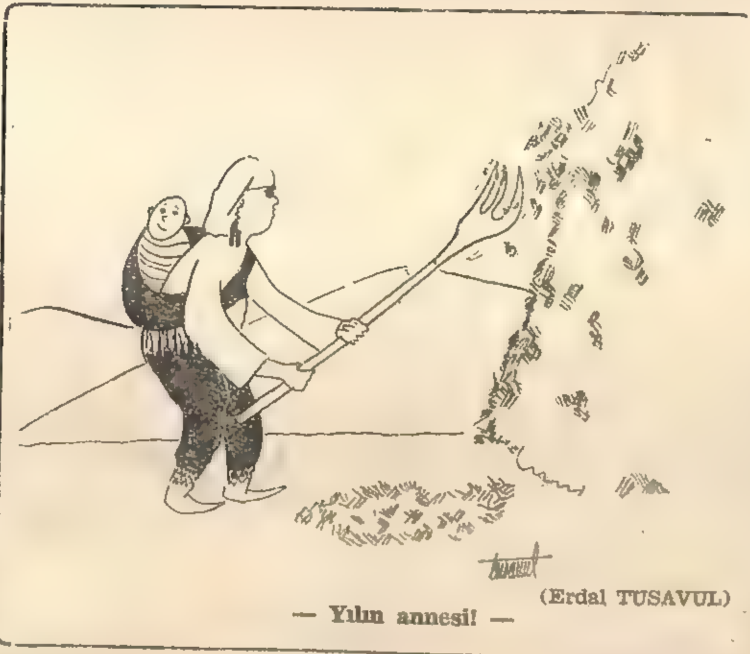
— Üfleyemedim ki... Işık kapalı bir şişenin içindeydi! dedi.

Mustafa YÜKSEL
4275 So. No. 2 Karabağlar/İZMİR

OTOBÜSTE

Belediye otobüsü tıklım tıklımdı. Adım atacak yer yoktu. İri yarı bir yolcu diğer bir yolcunun ayağına bastı. Ayağı yamyassı olan adamcağız şu mısrayı mırıldandı: «Bastığın yerleri toprak deyip geçme, tanı!»

Osman ÇELİKOĞLU
Etlik Uludere Sok. No: 40/2
ANKARA

(Erdal TUSAVUL)

— Yılın annesi! —

TEDAVİ ÜCRETİ

Çocuğunun hastalığı için evine gelen doktorun istediği tedavi ücretini fazla bulan komşum itiraz edince. Doktor:

— Unutmayınız ki oğlunun kızamığı için yedi defa evinize geldim, dedi.

Komşum hiç altta kalır mı? Lâfı hemen gediğine koydu:

— Doktor bey, siz de unutmayınız ki, bütün sınıf, kızamığı benim oğlumdan aldı.

Osman MUTLU
Aksu İlköğretmen Okulu, memur. ANTALYA

DEKOLTE

Baş açık
Baldır açık
Göğüs açık
Kollar açık
Bacak açık
Beller açık
Bütçe misin behey kaçık?

KENAN DUMAN

Şüpheli bir Adam

Vedat SAYGEL

EĞER otobüsten inip efendi efendi yoluna devam etseydi, varlığından hiç kimse haberdar olmayacaktı. Haberdar olmayınca da, öğle saatinin bunaltıcı sıcaklığından büyük bir gevşekliğe kapılan meydan halkı rahatını tepip, yerinden kımıldamayacaktı.

Fakat öyle yapmadı. Otobüsten adımını atmasıyla, kuşkulu gözlerle sağına soluna bakması, bu da yetmiyormuş gibi koşar adımlarla yolu tutmasıyla ilk kendine gelen duraktaki simitçi oldu!

Simit dolu tablayı kaptığı gibi:

— Gidiyor! diyerek düştü peşine.

«Gidiyor» u, «Geliyor» anlayan lâhmacuncu camekânını koltukladığı gibi seğirtti simitçinin ardından!

Simitçisi, lâhmacuncusu tüyer de, diğerleri durur mu! Ne kadar seyyar esnaf varsa ayaklandı.

Yooo, herkesin seferber olduğu bir sırada durmak, durağın otobüs bekleyen yolcularına yakışmazdı doğrusu!

— Ne duruyorsunuz ey vatandaşlar! diye bağırdı orta yaşlı bir adım. Böylesine önemli bir olaya seyirci kalmak insanlığa yakışır mı?

Yakışmazdı ama çoğunun yetişmek zorunda olduğu işleri vardı.

— Ne var, ne oluyor?

— Baksanıza bunca insan simitçiyi kovalıyor. Önemli bir şey olmasa ne diye koşacaklar peşinden?

Haklıydı. Durak boşaldı, dükkânlar boşladı, parklar boşaldı, takıldılar önde koşuşanların ardına! Bir anda mahşer yerine dönüverdi ortalık. Taşıtlar duruyor, yolcular kapıdan pencereden başlarını çıkarıp soruyorlardı;

— Kimden kaçıyorsunuz?

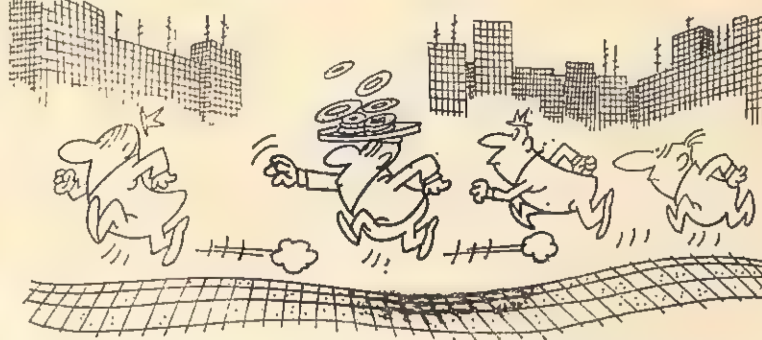
— Neden kaçalım, kovalıyoruz!

— Kimi kovalıyorsunuz?

Kovaladığını biliyordu da kimi kovaladığını, neden kovaladığını kimse bilmiyordu.

Biri:

— Dalyan gibi kadını üç kurşunla caddenin ortasına boylu boyunca

sermiş namussuz! diyordu. Kimi:

— Cinayet değil canım diye düzeltiyordu. Güpegündüz alış veriş için girdiği mağazayı soymuş itoğlu it!

Böylesine heyecan kaçırılmazdı doğrusu. Kapılar açıldı, ilk duran dolmuşun yolcuları dışarı aktı. Haydi ardından diğer dolmuşlardaki yolcular...

— Vay canına, herif silâhı şoförün ensesine dayayıp parasını almış ha!

— Yok canım, şoför yolcuları soymuş da, direnmeyle karşılaşınca selâmeti kaçmakta bulmuş!

Otobüsten inip, bütün şehri peşine takan adam olup bitenlerden habersiz, durdu bir kavşakta. Simitçi de durdu. Lâhmacuncu durdu, gömlek satıcısı durdu, duraktakiler durdu, onları görüp koşuya katılan diğer meraklılar durdu.

— Şimdi ne yapacağız?

— Ne bilem gardaş, dedi simitçi. Herifin niyetini bilsek karar vermesi kolay emme, suçlu olduğundan mı gaçıyo, yoğusam birini mi takip ediyo bilmiyok ki... Aha durdu!

— Evet, durdu, dedi lâhmacuncu.

Kalabalığın arasından kısa boylu biri:

— Vurmuş, dedi daha arkasındakine.

O da kendini dürtükleyerek ne olduğunu öğrenmek isteyene duyurdu:

— Vurmuş!

— Tüüh, bunca insan bir zavallıyı kurtaramadık ha!

Şehir halkını peşine takan adam, hangi sokağa girmesi gerektiği konusunda kısa bir kararsızlıktan sonra uçarcasına daldı sokaklardan birine!

— Aha, dedi simitçi, kıstırıldığını anladı da, nasıl kaçıyo it!

— Kaçıyor, diye arkadaşını onayladı lâhmacuncu. Göz göre göre kaçıyor it!

— N'oluyormuş, n'oluyormuş?

Ortalardan biri cevap verdi:

— Kadını ısıran kuduz it kaçıyormuş!

Gerilerden bir ses yükseldi:

— Ey ümmeti Muhammet! Tabancası olan biri yok mu içinizde? Hastaneden kaçmış bir kuduz hayvanı ille de canlı yakalayacağız diye inat edilir mi?

— Efendim, dedi bir başkası, toplum olarak bütün kaybımız inattan doğmuyor mu zaten? Aklı selimle hareket edilse, üstesinden gelinmeyecek müşkül kalmaz. Ama birkaç inatçının çıkıp, ille benim dediğim olacak demesiyle her şey arap saçına döner! Şimdi karşımızda mâdem kudurmuş bir köpek var, burada hayvan sevgisi düşünülür mü? Ya bizlere de saldırırsa?...

Öldürme fikri kalabalığın içinde dalgalandı.

— Kimi öldürüyorsunuz yahu, dedi lâhmacuncu. Herifin hareketleri şüpheli ama sırrını çözemedik ki henüz. Kanun kaçaklarını arayan bir sivil görevli mi, vergi kaçakçılarını arayan bir maliye müfettişi mi, gizlenecek yer arayan bir kanun kaçağı mı? Polisten mi kaçıyor, öldüreceği kurbanını mı arıyor bilmiyoruz ki...

— Ohoo, dedi gerilerden biri. Herifin suçu bir tane değilmiş ki... Vergi desen, vergi kaçırmış. Kanun kaçaklarına yataklık yapmış. Aşkı uğruna kızın sülâlesini haklamış! Allah bilir silâhı da vardır elinde!

Kalabalığın en az elli metre ilerisinde koşan adam durdu. Sağına, soluna bakındı, geriye bakarken elli metre ötedeki büyük kalabalığa bakışları takıldı. Bir an orada ne olup bittiğini merak etti, sokulup öğrenmek istedi ama işi pek önemli ve acele olduğundan caydı. Ne olursa olsundu, kendine neydi yâni? Her şeyin üstünde kendi durumu vardı bu an. Bir hızla kaldırımda müşteri bekleyen ayakkabı boyacısının yanına gelip, bir şeyler fısıldadı kulağına.

— Namıssızım casus bu herif! diye söylendi simitçi. Boyacı da kendisiyle birlik zaar. Bak bi şeyler dedi kulağına, boyacı da bi yerleri işaret ediyor!

— Ulan aklınla yaşa kel, diyerek simitçinin omuzuna dokundu lâhmacuncu. Bal gibi casus namussuz!

— Casusmuş, dedi gerilerden biri.

— Evet casusmuş.

— Yakalamışlar mı?

— Kıstırmışlar da, kimseye zarar vermeden bileklerine kelepçeyi takmak istiyorlarmış!

— Üüüü, dedi az önce kovaladıkları adamın suçlarını sayıp döken. Yalnız vergi kaçakçısıyla bir sürü insanın kaatili değil, casus olduğu da meydana çıkmış vicdansızın!

— Şimdi tutacaksın bunu, mahkemeye falan çıkarmak yok; bunca insanın gözü önünde cezasını verecek-sin!

— Vay sütsüz vay! Ulan bu milletin aleyhine casusluk yapacaksın da eline ne geçecek a hain! Memleket bunun için mi seni bu yaşa getirdi?

— Kaç yaşlarındaymış?

— Bilmiyorum ki... Ama olsun olsun da otuz otuzbeş yaşlarında olsun.

Şehir halkını peşine takan adamın boyacıdan bilgi almasıyla, geriye dönüp tabanları yağlaması bir oldu!

— Üstümüze geliyor! diye bağırıştı kalabalığın önündekiler.

— Şu herifi kıskıvrak yakalayacak bir babayiğit yok mu içimizde?

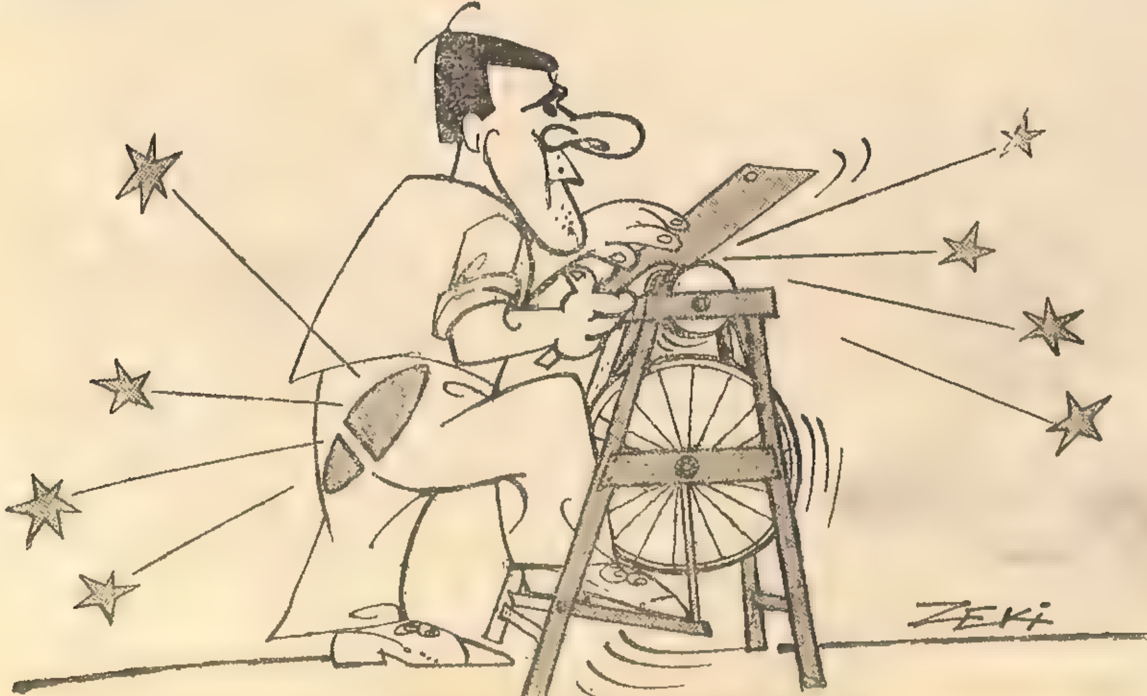
— Casus casus... Suratından belli soysuzun!

Söylenenler, kalabalığı peşine takan adamın da kulağına çalınmıştı. Kalabalığın toplandığı yerde bir casus yakalandığını anlamıştı ama, durup ilgilenmeye bir saniye vakti yoktu! Zira kendi durumu, casusun durumundan pek farklı değildi bu an. Kalabalığı ardına takarak rüzgâr gibi ana caddeye çıktı, vızır vızır işleyen taşıtların arasından karşı kaldırıma geçti, bir parka daldı ve...

Soluğu yeraltı yüznumarasında aldı!

Onca insanın üşüştüğü yüznumara kapısından biraz sonra rahat bir yüzle çıkıp, sakin adımlarla otobüs durağına doğru yönelirken, hâlâ ne yapmaları gerektiğine karar vermeye çalışıyordu ardına takılanlar: Bu şüpheli herifi polise mi haber vermeli, yoksa hemen şuracıkta elbirliğiyle hakkından mı gelmeli?

Vedat SAYGEL

— Satır, «Mücadeleye devam edeceğiz» dedi. —

Çelişmeler

* Hem eti senin, kemiği benim diye paylaşırız çocuğumuzu öğretmeniyle, hem de, düşmanlarımıza: «Et yüzü görme, kemik yala» dileğinde bulunuruz...
* Hem kan ararız radyolarda bağıra bağıra, hem biribirimizin kanını dökeriz kavgalarda, savaşlarda...
* Okulda cebiri kuvvetli olanları överiz, bravo, kafası işliyor, diye; hayatta, cebiri kuvvetli kişi cebir kullanmaya kalksa birine karşı, hemen hapsi boylar...
* Hem su sıkıntısı çeker, yazın su diye feryat ederiz, hem sulu insanları sevmez, onlardan nefret ederiz...
* Biri bize «Hayvan!» dese, kızar köpürürüz, «Aslan» dese seviniriz!...
* Ayağımıza çorap örseler seviniriz, başımıza çorap örülmeye kalkılsa yerinirız!

E. T.

SPOR-TOTO tahminleri

GEÇİMSPOR — KAZIKSPOR: Kazıkspor formunun zirvesinde. Her gün lokantalarda, gazinolarda, çarşıda, pazarda kamp yapıyor. Takımda sakat eleman yok. Şampiyonluğa oynuyorlar. Geçimspor ise küme düşmeye namzet takımlardan biri. Takımın çoğu as elemanları sakat ve cezalı. Sürpriz yapma ihtimalleri bile yok. Direk banko oynayınız Kazıkspor'a. **Tahmin: 2.**

MEMURSPOR — ESNAFSPOR: Memurspor'un morali bozuk, ayın ortasında maaşlarından elde bir şey kalmamış, doksan dakikayı çıkaracakları bile şüpheli, kondüsyonları düşük, fizikman iyi değiller. Buna mukabil Esnafspor'luların form grafikleri yüksek, kondüsyonları mükemmel. Fark yapabilirler. Bu maç da banko maçlardan biri. **Tahmin: 2.**

KÜLTÜRSPOR — ÇENESPOR: Kültürspor'un yenmesi lâzım, ama çok zor. Çenespor çok iyi transferler yaptı bu yıl. Takımda bir değil birkaç gol kralı namzedi var. Gerçi Kültürspor kendi sahasında oynuyor ama Çenespor her sahada oynamaya alışık olduğundan dezavantajları bile avantaj haline sokabiliyor. Kültürspor'un as elemanları formsuz ve sakat, kalanlar da yaşlandı artık. Gençleri de pek takıma sokmuyor nedense antrenörleri. Ama belli olmaz, bir şahlanırlarsa sürpriz de yapabilirler Kültürspor'lular. **Tahmin: 1 - 0 - 2.**

BİLİMSPOR — FİLİMSPOR: Bilimspor hep as elemanlarını dışarıya kaptırdı, geride kalan gençler de pek tecrübesiz, her zaman başarılı olamıyorlar. Ama Filimspor aslarını satmadığı gibi istikbal vaadeden oyuncular aldı. Kamplarını Yeşilçam'da yapıyorlar ve her gün çalışıyorlar. Bilimspor kamp filân yapmıyor, teknikleri kuvvetli fakat Filimspor'luların artistik numaraları hem seyircilerin hem hakemlerin gözünü boyuyor. Üstelik soyunan vamp oyunculardan amigoları da var. **Tahmin: 2 - 0 - 1.**

SANATSPOR — GAZİNOSPOR: Sanatspor aslında çok güçlü bir takım. Ama asıl as sanatçılar sahaya çıkmıyor, geride kalanlar pek göz doldurmuyorlar fakat Gazinospor'u dize getirebilecek güçteler. Hele amigoları Zekâi Süren kendilerini desteklerse fark bile yapabilirler. Gazinospor başabaş mücadele ediyor fakat Sanatspor gibi taraftarları olmadığından ve de seyirciler kendilerini tutmadığından kazanacakları maçları bile beraberlikle, mağlûbiyetle kapıyorlar. **Tahmin: 1 - 0.**

VATANDAŞSPOR — LÂFSPOR: Vatandaşspor'un nedense Lâfspor'a karşı şansı tutmuyor, şimdiye kadar hiç yendikleri yok bu takımı, üstelik takımın çoğu elemanları Almanyaspor'a transfer olduklarından iyice kuvvetten düştüler. Lâfspor'u katiyen yenemezler, ama belki bir beraberlik koparabilirler. **Tahmin: 2 - 0.**

NAMUSSPOR — VURGUNSPOR: Eskiden Namusspor Vurgunspor'u hep yener dururdu, şimdi ise iş tersine döndü. Çünkü Namusspor'un çoğu oyuncuları yüklü transfer ücretini görünce hep Vurgunspor'a geçmişlerdir. Namusspor, bu yüzden üç büyüklerdeki yerini kaybetmiş, ligin alt sıralarına düşmüştür. Bu gidişle oradan kurtulacağı da yoktur. Namusspor, oyuncularına, değil transfer ücretlerini, normal aylıklarını bile veremezken, Vurgunspor, en iyi otellerde kamp yapmakta, süper primler dağıtmakta, her galibiyette hediyeler sunmaktadır. Bu bakımdan totocular bağırlarını gere gere Vurgunspor'un galibiyetine oynayabilirler. Maç bankodur, sürpriz ihtimali yoktur. **Tahmin: 2.**

SAVAŞSPOR — BARIŞSPOR: Gerçi Barışspor'un taraftarı daha çok ama Savaşspor gene de galip geliyor çoğu zaman. Teknikle enerjiyi birleştirip bir saldırışları var ki, seyircilerin aleyhteki tezahüratları bile vızgeliyor onlara. Oyuncularının fizikleri mükemmel, oyuna sert giriyorlar. Barışspor ise çok çalım yapan, adam adama markajdan, sert oyundan hoşlanmayan oyunculardan kurulu. Savaşspor'lular ne kadar sakatlansalar, hasara uğrasalar oyuna devam ediyorlar da Barışspor'lular en ufak bir sakatlık geçirseler hemen saha dışına çıkmaya can atıyorlar. Savaşspor'da penaltıya sebebiyet veren, hakemden üç ihtar alarak saha dışı olan hattâ kendi kalesine gol atan oyuncular var. Eğer bunlar aynı marifeti (!) gösterirlerse sonuç Barışspor'un lehine dönebilir. Onun için bu maçı değerlendirirken ihtiyatlı olun ve üç ihtimalli oynayın. Her üç sonuç da sürpriz değildir. **Tahmin: 0 - 1 - 2.**

REFORMSPOR — SEÇİMSPOR: İşte haftanın hattâ yılın maçı. Her iki takım da şampiyonluğa oynuyorlar. Kaybeden takım iddiasını da kaybedecek. Önce Reformspor'un kazanacağı kesinleşmiş gibiyken sonradan takımda çözülmeler olmuş, kaptanlar, idareciler değişmiştir, oyuncuların da büyük kısmı değişmiştir. Eğer yeni oyuncular aralarında iyi anlaşabilirlerse takım maçı kazanır, şampiyonluk alanında korkusuzca, emin adımlarla yürür. Yoksa ikincilik, üçüncülük bile hayâl olur. Seçimspor ise yüzeyde dağınık görünüyorsa da aslında anlaşmış bir takımdır. Her ne kadar şahsi oynayan, golü kendi atmak sevdasında olan oyuncuları varsa da icabında paslaşıp deplâsman yapabilmektedirler. Bu takımın da maçı muhakkak kazanma azmi bulunmaktadır. Çünkü şampiyonluk aslanın ağzındadır. Eğer buna bu yıl ulaşamazlarsa gelecek yıla kalacaktır. Ama gelecek yıl, bakalım takımın form durumu bu yılki kadar güçlü olabilecek mi? **Tahmin: 1 - 0 - 2.**

KASAPSPOR — BELEDİYESPOR: Son maçta takımlar kıran kırana bir mücadeleye girmişler ve bir kaç oyuncuları sakatlanmıştı. Kasapspor'dan ceza alan oyuncular da vardı. Bakalım bu maç ne olacak? Tipik bir beraberlik maçı... **Tahmin: 1 - 0 - 2.**

MANAVSPOR — MÜŞTERİSPOR: Manavspor formda, maça tam takım çıkacaklar. Cezalı, sakat elemanları yok. Maçı alabilecek güçteler. Hattâ gününde olurlarsa gol rekoru bile kırabilirler. Müşterispor'un defansı zayıf, bol çalım yiyorlar. Forveti de çok gol kaçırıyor. Beraberliği kurtarmaları bile çok zayıf bir ihtimal. **Tahmin: 1.**

KABZIMALSPOR — ÜRETİCİSPOR: Kabzımalspor istim üzerinde, Üreticispor ise bu takıma karşı nedense hep mahkûm oynuyor. Kooperatifspor taraftarları Üreticispor'u desteklemezlerse Kabzımalspor maçı sıfıra karşı alır. **Tahmin: 1.**

MAŞALLAHSPOR — İNŞALLAHSPOR: İşte iki kardeş takım. Maçı da kardeşçe oynayacaklarına, yâni berabere bitireceklerine hiç şüphe yok. Küme düşme tehlikeleri de yok, bunun için rahat oynuyor ikisi de. Gerekirse şike, doping vesaire yaparak gemilerini kurtarıyorlar. **Tahmin: 0.**

Erhan TIĞLI

— Ayılar şehre sokulmayacak. —

Ayı — Senin yüzünden beni sokmuyorlar!..

Otobüslere binmek mesele haline geldi. — Gazeteler —

Şoför — Asıl benim otobüse binmem mesele olacak şimdi!..

HALO DAYI

MUZAFFER İZGÜ

— Siz bir yere mi gideceksiniz trenle? diye sordu.

— Yoo, dedi Halo dayı, biz sabahçı gavesi aradık bulamadık da ..

— Garipsiniz?

— Garibik, Mescitli'den...

— O zaman, memur gelir de size sorarsa, biz Edirne'ye gideceğiz deyin.

— Edirne, nere ki ora?

— Boşverin neresini...

Halo dayı oğluna döndü:

— Duydun mu? dedi, Edirne'ye gediyok diyecen...

Adam:

— Oğlun mu? diye İdiris'i gösterdi.

— Heye, dedi Halo dayı.

Biraz sonra adama sordu:

— Sen de mi garipsin?

— Yoo, yolsuzum, para pul yok, hava da soğuk, bir arkadaşın evi vardı, gittim, onu da evde bulamadım, bakalım, biraz sonra belki gene giderim...

— Biz burda uyumadan dursak, sabaha gadar bişe demezler mi?

— Demezler, yeter ki uyumayın...

— Demek hökümat uyumayı yassak etmiş...

— Evet... Uyumak yasak.

Gerçekten, biraz sonra bir istasyon memuru girdi içeriye. Uyuyanların hepsini dürttü ve uyandırdı. Uyanmamakta inat edenleri birkaç kez dürtükledi. Ardından bir de çalım attı:

— Bakın bu son ha, bir daha geldiğimde yine uyurken görürsem, uyuyanların hepsini dışarı atarım Burası otel değil be... Allah Allaaah!

Memur gider gitmez, uyuyanlar tekrar başlarını ya arkaya attılar, ya da önlerine. Zaten uyanmamışlardı ki...

— Ipılık, dedi Halo dayı.

Yanındaki adam:

— Kaloriferler yanıyor, dedi.

Anlamadı Halo dayı, amma başını salladı.

İdiris'in gözü kapıdaydı, bir bilseydi ki dışarı çıkınca geri içeri salmakta aksilik etemezler, hemen bir bahane bulup, gider o kapıdaki, Anadolu Saz'ın önündeki resimleri seyreder gelirdi... Hele hele o tombul kadını... Bir keresinde, yaman Murtaza ona öyle bir çıplak kadın resmi getirmişti de, o resmi Murtaza'nın elinden alabilmek için tam otuz tane dana böbreği yedirmişti ona... Sonunda resmi bir gece pantalonunun cebinden çalmışlardı. Öteki koğuş arkadaşları:

— Lan biz onu Murtaza'nın elinde gördük tekrar, demişlerse de, İdiris inanmamıştı... Yanardı da yanar, bu resmin kaybolduğuna yanardı... O resimdeki kadın da tombulcaydı, göğüsleri iri, karnı dümdüzdü...

Halo dayı:

— Get hele oğul sor, çay gaç guruş ki? dedi.

İdiris, bankoların önüne vardı:

— Hemşerim, dedi, çay gaç guruş ki?

— Elli, dedi kahveci...

Oradan bağırdı:

— Buba elliymiş...

Halo dayı, bir «Aboooov» çekti...

İdiris geldi, tekrar eski yerine oturdu...

Gerçekten güçtü, insanın bu tatlı sıcaklıkta kendini tutması, uyumaması. Hele hele, uyumak yasaktır dendikten sonra. İnadına uykusu geliyordu insanların. Başlar, sanki bir şeyi sayarmış gibi, birkaç kez önde gidip geliyor, ondan sonra, ipinden kopmuş bir kavun gibi pat diye öne düşüveriyordu. Sonra, bir ara bu baş, tekrar doğrulmaya çalışıyor, amma ne kadar güç harcasa doğrulamıyordu, göğüsler düzgün aralıklarla inip kalkıyor, arada bir horlayanlar bile oluyordu. İşte, bu horlamaların çoğaldığı bir an, saatin kaçıdır kimbilir, bir görevli içeriye giriyor, teker teker, bu öne düşmüş insan kafalarını, bu arkaya düşmüş insan kafalarını sallıyor, sarsıyor, uyandırmaya çalışıyordu... Tam giderken de her zaman olduğu gibi:

— Bu son ha, son, bir daha geldiğimde uyuyor görürsem, tamam dışarıya, ayaza... diyordu.

Ama, uyanmamış, sanki korkunç bir rüyayla, bir kâbusla, yatağından sıçramış insanlar gibi, kendilerini biraz önce görevli memurun uyandırdığından habersiz, tekrar uykuya dalıyorlardı. Uyumakla, uyumamak arasındaki çekilen rahatsızlığı tümü de çekiyorlardı amma, ağırlaşan kafalarını bir türlü kaldıramıyorlardı. Öyle ki, hepsinin de başı bir kurşun olmuş, sarkmıştı öne arkaya. Halo dayı da önceleri kendini tutmak istemiş, içinden ürpertiyle gelen tatlı uykusunu kovmak istemiş, ama sonunda dayanamamış, başını önüne düşürmüştü. Kasketinin tepesindeki kocaman yamayı, sanki bu insanlara göstermek istiyormuş gibi bir hali vardı uyurken. Nedense İdiris uyumamıştı. Karşıda, kanapenin ucuna sıkışmış, son gençliğini yaşayan bir kadının etrafta dolaşan kara kara gözlerine bakıyordu... Kadın huylanmıştı bu bakışlardan amma, yanında oturan yaşlı babasına hiçbir şey dememişti. Zaten uyuyordu babası... İlk birkaç kez ters ters bakmıştı İdiris'in gözlerinin içine, ama İdiris hiç oralı olmamıştı. Anlamıştı kadın da ne yapsa çare yok, yine gözlerinin içine bakıyor, onun için aldırmamaya başlamıştı. Hattâ bir ara, belki yıldırırım diye, o da İdiris'in derindeki gözlerinin içine uzun müddet bakmış, ama yılmamıştı İdiris... Sonunda kadın çareyi, gözlerini kapamakta, yalandan uyumakta bulmuştu. Kadın uyuduktan sonra İdiris gözlerini etrafta gezdirmiş, onun gibi başka bir kadın görememişti... İlerde yaşlı bir kadın, hemen karşısında iki büklüm çarşaflı bir kadın, tâ kapının yanında da durmadan sigara içen anası yaşındaki bir kadın...

Bir ara İdiris, çıkıp o resimlere bakmayı düşündü. Ama korktu, kendini içeriye salmazlar diye... Babasına baktı, uyuyordu... Tekrar o kara kara gözlü kadına baktı... Hayâlinde, kadının mantosunu çıkardı, çoraplarını çıkardı, soydu. Hayâl meyal Mihrican geçti gözlerinin önünden... Mihrican'ın dizini düşündü, kadının dizlerine baktı... Neden sonra, yanındaki adama:

— Hemişerim, dedi, dışarı çıksam, geri salarlar mı acep?

— Hı, dedi adam...

— Heç, dedi İdiris, çok ısıcak da bura, accık nefes alsam diyecekdim...

— Git, dedi adam...

— Salarlar mı geri?

— Yorganım içerde dersin...

— Yorgan...

Birden yorganını düşündü... Gerçekten ya yorganının başına bir şey gelirse, babası da uyuyordu... Karar veremedi bir türlü... Sonunda babasını dürttü:

— Buba, dedi, çok ısıcak bura, bunaldım, bi hava alıp girsem...

— Yoo, dedi Halo dayı, gaybolun maybolun.

— Hemen şurdan...

— Oğul hava çok gözel...

— İçime sıkıntı düştü buba...

— Oğul salmazlar sona içeri.

— Salarlarmış...

— Hadi hemen şurdan, öte getme... Ver yorganı bana...

Halo dayı, kolunu boylu boyunca yorganın üzerine attı, İdiris, koşar gibi çıktı bekleme salonundan. Onun böyle çıktığını gören, gerçekten, o pis havada, o ayak kokusunun, o kirli sarımsak kokusunun içinde bunaldığını zannederdi. Oysa ki İdiris böyle havanın içinde doğmuş, böyle bir havanın içinde büyümüştü. Ciğerleri alışkındı böyle kokulara, hattâ böyle kokulardan uzak kalsa, o göğüs kafesindeki körükçüğü arardı böyle havayı... Dışarı çıkınca da aynı şekilde hızlı hızlı yürüdü... Ara yola girdi, Anadolu Saz'ın önündeydi... Sekiz on tane ampul aydınlatıyordu kapıyı. Hele şimdi, resimlerin üstündeki ampuller de yanmış, çıplak kadın resimleri daha canlı, daha çekici olmuşlardı... Aç bir insanın, lokanta vitrinine burnunu dayayışı gibi dayadı cama burnunu... Sanki kendisini hemen oradan kovacaklarmış gibi acele acele bakıyordu resimlere... Yüzü çopur bir kadın yaklaştı yanına omuzunu dürttü:

— Hiiş, dedi...

İrkildi İdiris:

— Gelsene içeri!...

İdiris aptallaşmış, kadının yüzüne bakıyordu, çopur yüzünün girinti çıkıntılarına...

— Paran mı yok yoksa?

İdiris'in dili tutulmuştu...

— Yüz liran var mı, hı yüz liran? Gel gel!

İdiris bir anda, sanki rüyada zannetti kendini. Kadının ardı sıra bilinçsiz yürüdü... Kuvvetli bir ses vardı, oyun havası çalıyordu... Sahnede bir kadın nerdeyse çırılçıplak denecek derecede, kıvırıyor, göbek atıyordu... İdiris'in aklı başından gitti sahnedeki kadını görünce... Hayatında hiç çıplak kadın görmemişti... Mıhlanmış gibi baktı bir müddet sahneye. Sanki, kadının tüm hatlarını kafasının içine yerleştirmeye çalışıyordu. Kırmızı küçücük bikinisini, avuç içinden ufak sutyenini, omuzlarına dökülen düz saçlarını, kalçalarının üzerindeki yapma beni, diz kapaklarını... Ve iki göğsünün arasına sıkışmış parayı...

Çopur kadın:

— Yok mu paran hı, hadi gel oturalım şu masaya!... dedi.

İdiris başını salladı, yok anlamında, sonra babası geldi aklına, yorganı, içeri salıp salmayacakları... Hızla çıktı Saz'dan... Garın kapısına vardı, kimsecikler yoktu yolun üzerinde. Bir koşu, bekleme salonunun kapısına vardı, içeriye girdi, babasının olduğu kanapeye yaklaştı, yorganını kaldırdı, oturdu. Kalbi gümbür gümbür atıyordu... Hayatında bu denli heyecanlandığını hatırlamıyordu...

«Abooov ki abooov, diyordu içinden, el gadar tumanı (donu) el gadar!»

Yerine oturduktan sonra, cesaretine kendisi de şaştı. Nasıl olmuştu da, buradan korkmadan çıkmış, o kadının ardı sıra, kadın oynatılan yere girmiş, sonra nasıl tekrar buraya gelmişti... Yine Murtaza geldi aklına:

«Lan Mırtaza, dedi içinden, çok eyiliğini gördüm, Allah işini ras getire.»

Duruyor duruyor, ağzı kulaklarına varıyor, yaptığı şeye kendi de seviniyordu... Babası bir ara uyanınca sordu:

— Geldin mi İdiris?

— Geldim buba...

— Irahatladın mı oğul?

— Çok buba çok...

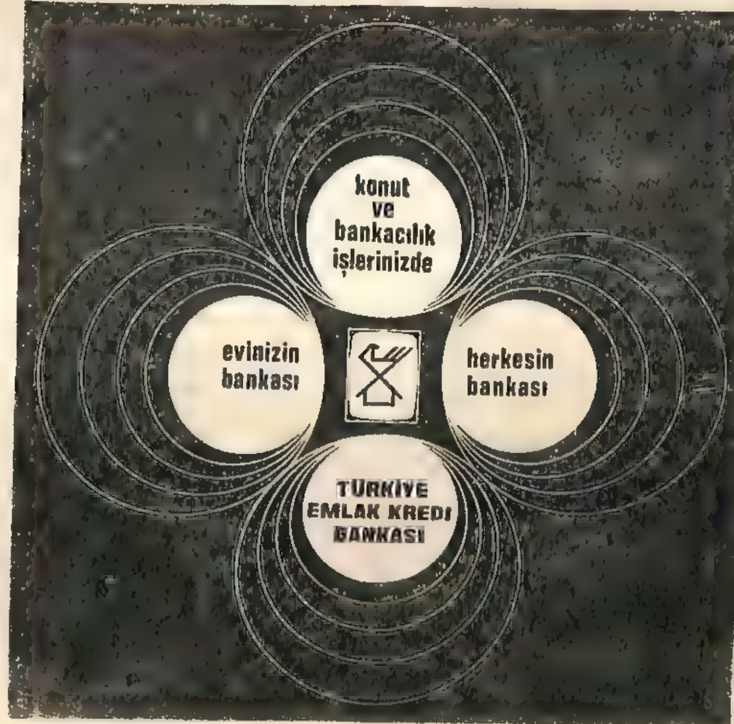
Oysa ki rahatlamamıştı İdiris... Bilâkis daha çok sıkılmaya, huzursuzlanmaya başlamıştı. Duruyor duruyor, aklına sahnedeki kadının kırmızı bikinisi geliyor, ondan sonra pofluyordu. Bir ara Halo dayı sordu:

— Garnın mı ağrıyor oğul?

— Yok buba...

— Uyu sen de uyu, herif geliyor geliyor, galdırıyor gediyor, nöbetçi onbaşısı mıdır nedir? Hadi uyu uyu...

Nasıl uyurdu ki sahnede o kadını, öyle bir durumda gördükten sonra?... İnsan hani ya eşek olsa uyuyamazdı... Gözünü kapıyor, hemen sahne geliyordu gözünün önüne... Dikiliyordu kırmızı bikinili kadın...

(Basın: 60884 - A - 20167 — 78)

Akbaba

* Haftalık Siyasî Mizah Mecmuası *

Sahibi: Ergin ORTAÇ, yazı işlerini fiilen idare eden: Kadri Yurdatap, dizildiği ve basıldığı yer: Akbaba Matbaası, sekreter: Selâmi M. Yurdatap, İDARE YERİ: Divanyolu Klodfarer Caddesi, No. 8 - 10, Daire: 3, İstanbul. Telefon: 22 18 11 Fiyatı: 150 kuruş.

(Ajans Tek: 72/169 — 79)

Görevli memur yine geldi, yine armut gibi sarkan insan kafalarını sarstı, salladı uyandırdı. Bu kez kızgındı biraz:

— Bakın, dedi, yemin ediyorum, bir daha geldiğimde kimi uyuyor görürsem, hop hemen dışarıya... Burayı babalarının oteli bellediler yahu...

İdiris sanki vardı orada başka biri yokmuş gibi geldi onun yanına:

— Siz meselâ, siz nereye gidiyorsunuz? dedi...

— Biz mi? dedi İdiris, bacakları titredi, sahne de, kırmızı bikini de uçtu gitti gözlerinin önünden. Babasını dürttü:

— Buba biz nerye gediyoruk?...

Halo dayı da unutmuştu. Uykulu gözlerle baktı memura, sonra eliyle bir yanı işaretleyerek:

— Ha bu yana, dedi.

Daha çok kızdı görevli memur:

— O yan neresi baba, ismi yok mu?

— Var oğul, var ismi amma, birden aklıma gelmedi...

Halo dayının aklından bir yığın yer isimleri geçiyordu amma, bunların hepsi de Mescitli'nin etrafındaki köylerin isimleriydi. Memur, inadına dikiliyordu Halo dayının başında. Halo dayı:

— Ee efendi gardaşım, dedi, sen şunnara soruncaya gadar aklıma gelir, de şuna ona sor hele...

— Oh beyim oh, dedi, biz sanki burda, onun bunun nereye gideceğini soran memuruz...

Başını salladı sert adımlarla bekleme salonunun kapısına vardı, oradan son tehdidini okudu:

— Son olsun bu, bir daha girdiğimde kimi uyuyor görürsem, hemen dışarı atarım...

Aslında, görevli memur da biliyordu bunların çoğunun yolcu olmadığını, akşamı burada geçirdiklerini. Parasız garibanlardı çoğu. Amma, emri veren müdür:

«Yoo, demişti, bizim bekleme salonumuz sabahçı kahvesi olamaz. Onun için burada uyumak yasaktır.»

İşte memur, müdürünün emrini yerine getiriyordu. Daha doğrusu, görevini yapmış olmak için saatte bir buraya uğruyor, insan kafalarını sallıyor, sarsıyor uyandırıyordu...

Memur gittikten sonra:

— Oğul, dedi Halo dayı, bu herif çalıyı dakdı bize, isdersen uyumıyak, sona bizi atar matar da dışarı...

Yanlarındaki uykulu uykulu cevap verdi:

— Uyuyun gitsin, benim üçüncü akşamım burada, bir türlü atamadılar dışarıya. Dün gece de bana taktı kancayı, «sen dün akşam da burdaydın» dedi. Ben de «Ne yapayım Edirne trenini kaçırdım» dedim...

— Hah hah, dedi Halo dayı, Edirne yahu Edirne, oğul İdiris, biz Edirne'ye gediyoruk.

— Ne zaman buba?

(Devamı var)

Önce can

Küçük bir paketle eve gelen erkeğe, karısı sordu:

— Bu nedir?

Adam cevap verdi:

— Dünyada en çok sevdiğim varlığa aldığım hediye.

Kadın «Anlaşıldı» gibisinden başını sallayınca kocası yeniden sordu:

— Tahmin ettin galiba... Nedir?

Kocasının kendi canından başka bir şey sevmediğini bilen kadın cevap verdi:

— Olsa olsa bir sigara paketidir!

— Ulan, ben sana o düğümü mü çöz dedim?!.

Altta kalmış

Adam:

— Tam otuz çocuğun yükü var üstümde, deyince, arkadaşı hayretle sordu:

— Nasıl olur? Birincisi evli değilsin. İkincisi, ailenizde hiç çocuk yoktur. Ne zaman otuz çocuğun sahibi olup, yükü üstüne aldın?

— Sorma, dedi beriki. Otuz öğrencili bir özel okulun altında ki daireye taşındım!

Hangisinin yaşı?

Telefona sarılan İskoçyalı kadın, doktorun numarasını çevirerek:

— Hemen gelmenizi rica ediyorum doktor, dedi. Torunum bir altın yuttu!

— Yaa!... Kaç yaşlarında var?

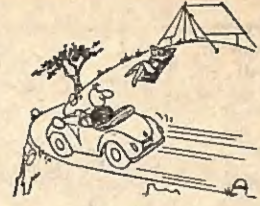
— Bu telâşla nasıl hesaplayabilirim doktor, diye sızıldadı kadın. 1865 tarihi vardı üstünde!

İskoç tedavisi

İskoçyalıyı inceden inceye muayene eden doktor:

— Yaşamak istiyorsanız bir sahil köyünde dinlenip, bol bol deniz havası almanız gerekiyor, deyince, oğlunu çağıran İskoçyalı:

— Koş, dedi, salondaki «Balıkçılar» tablosunu karşıma getir, pencereyi aç, tabloya vuran temiz havayı içime çekeceğim!

Yazısız

İkisi de korkmuş

Rossini, istidadı olmayan bir yıldız adayına, sahnelenen operasından aryalar okutacaktı. Başarısız sayılmayan temsilin perde arasında üstatla karşılaşan genç oyuncu, heyecanla ellerine sarıldı:

— Ah üstat!... Başlangıçta ne kadar çok korktuğumu tahmin edemezsiniz!

Rossini de aynı heyecanla itiraf etti:

— Siz de, benim!...

— Hay Allah! Yine mi dairenizi şaşırdınız?!.

Bilmece

İki deli, akıl hastanesinin bahçesinde oturmuş, biribirlerine bilmece soruyorlardı.

Birincisi elleriyle suratını gizleyip sordu:

— Yüzümde ne var?

İkincisi, çaktırmadan cebinden küçücük bir ayna çıkarıp kendi suratına baktı:

— Burun!

— Saymam, parmaklarımın arasından gördün!

— İnan ki görmedim.

— Peki nasıl bildin?

— Düşüne düşüne buldum yahu!

— Peki, sabah erkenden uyanan, «Kukkurikuuu» diye öten nedir?

— Horoz...

— Oynamıyorum, cevapları önceden hazırlamışsın sen.

— Hazırlamadım birader, düşündüm, buldum.

— Peki, boynuzları olan «Möőö, möö» diye bağıran nedir?

— İnek!

Birinci deli sinirlendi:

— Peki, bunu bil bakalım: Dört ayaklı, derisi yünlü, «Mee, me» diye bağıran ve sürüyle yaşayan nedir?

— Koyun.

— Bana bak, canımı sıkmaya başladın...

— Neden birader?

— Bilince, sormanın tadı kalmıyor ki... Peki, «Mırnav mırnav» diye bağıran?...

— Kedi.

— Bana bak, hile yapmaca yok!

— Yapmıyorum ki...

— Bal gibi yapıyorsun! Aklımdan geçenleri okuyorsun.

Kalktı, arkadaşının yanağına okkalı bir tokat attı!

Gözlerinde şimşek çakan ikinci deli sordu:

— Neden vurdun?

— Vurmadım ki... Çenem yorulduğu için bu bilmeceyi de işaretle sordum! Yaptığım hareket nedir?

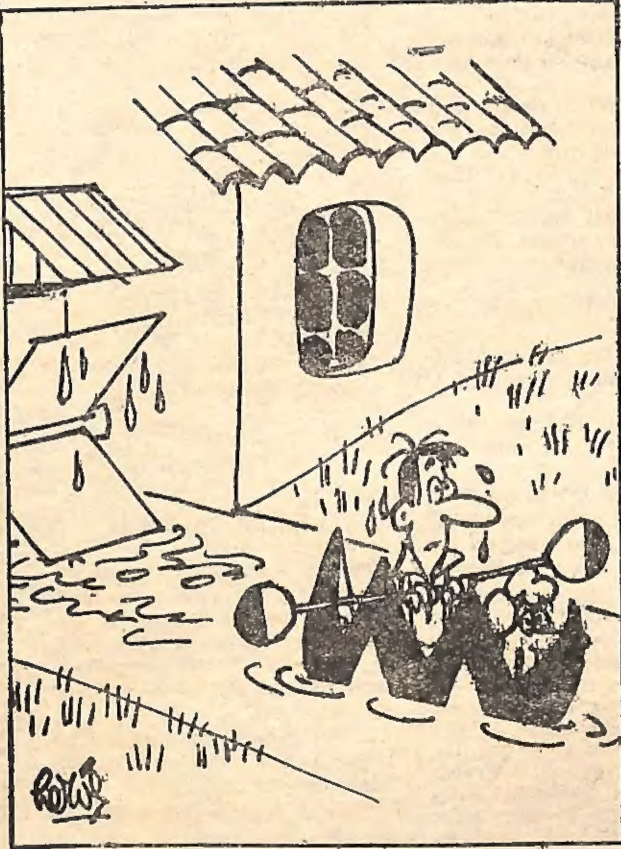
— Neden önce vurdun, sonra sordun?

— Deli miyim önce sorayım? Doğru cevabını gene tahmin edecektin. Ama önce vurdum, sonra sordum, böylelikle seni şaşırtmış oldum!

— Hadi, eyvallah... Kışa buluşuruz!

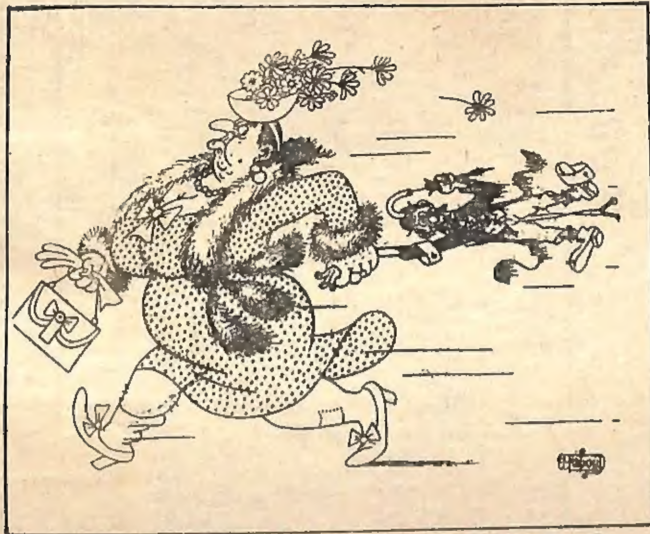
Dünya Karikatürleri

-YOK BİŞEY KARICIĞIM.. SADECE SU DEĞİRMENİNDEN GEÇTİK!..

-BENİ BURAYA NİÇİN GETİRDİĞİNİ BİLİYORUM. ONUN İÇİN VAKİT KAYBETMEDEN BAŞLAYABİLİRSİN!..

-GEL BENİMLE... PAKETLERİMİ TAŞIYACAKSIN!..

YAZISIZ

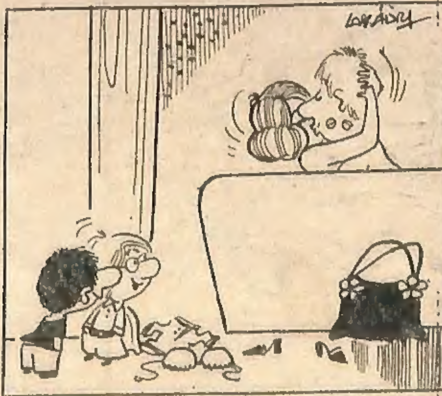
-BUYRUN, BAHŞİŞ HARİÇ OTEL HESABINIZI GETİRDİM!

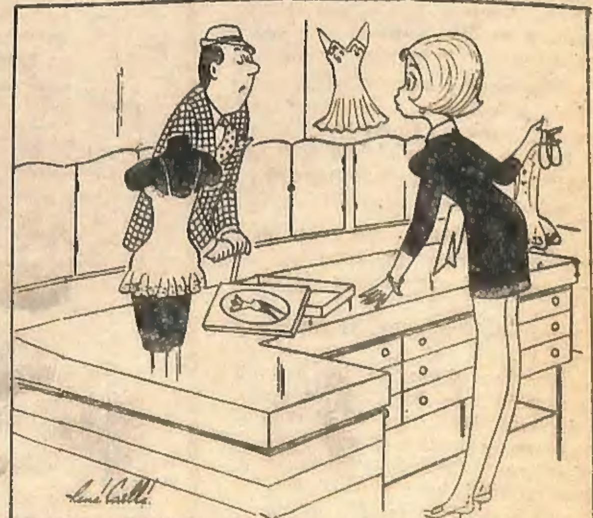
-AŞK DEDİĞİN MEYVE GİBİDİR..

-ÖNCE KABUKLARI SOYULUR...

-SONRA DA ŞAPUR ŞUPUR YENİR!..

-YOK, YOK... BUGÜN UCUZ BİŞEY İSTİYORUM... KARIM İÇİN!..

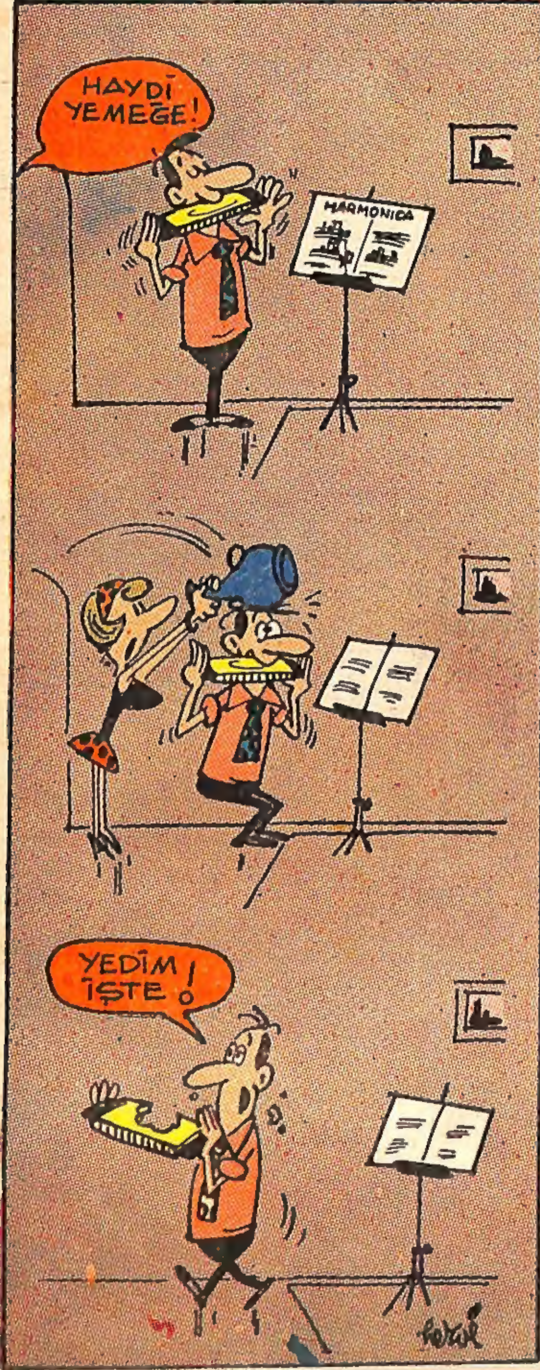
1972 YILINDA

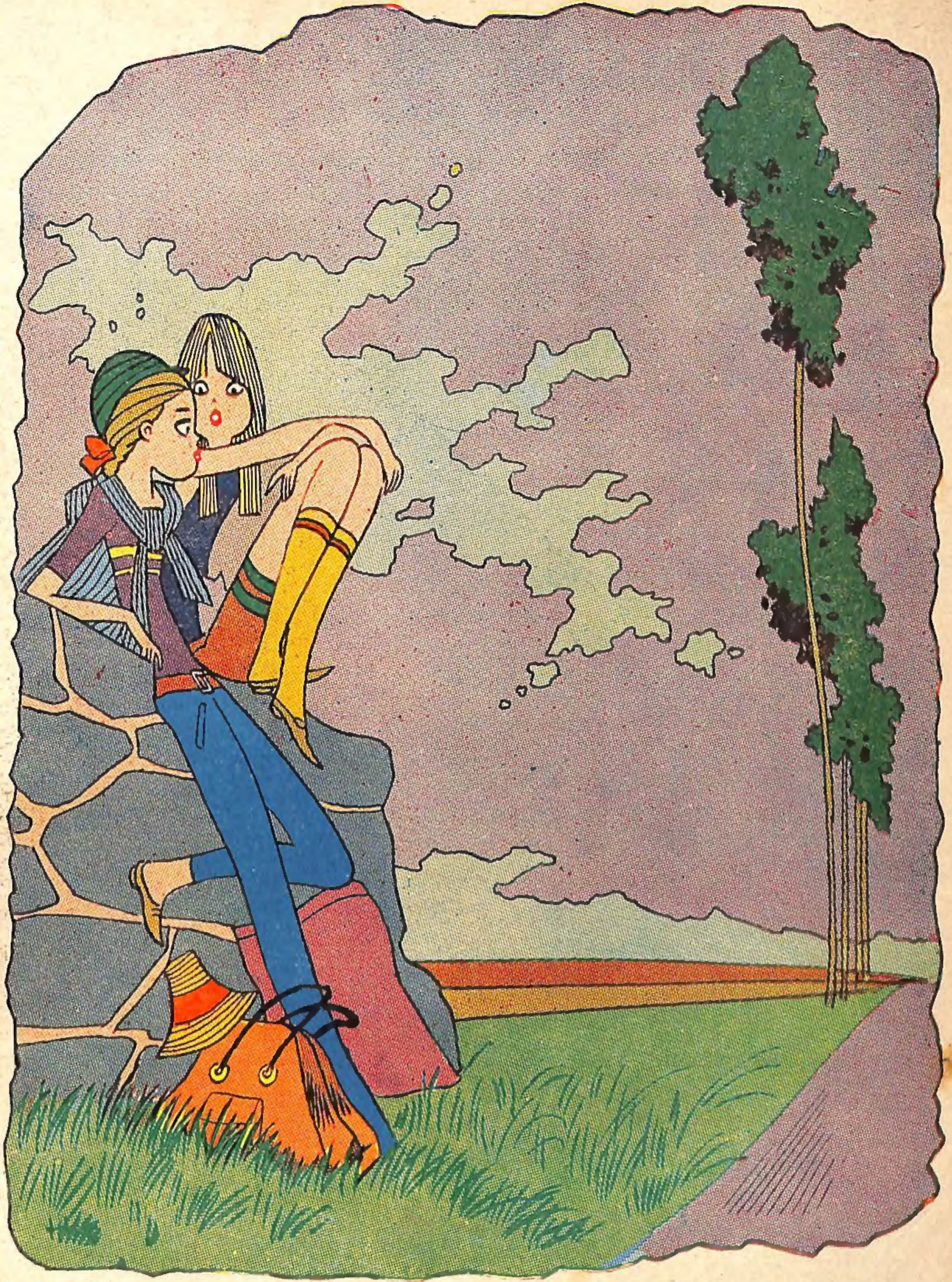
9.5 MİLYON

TÜRK TİCARET BANKASI

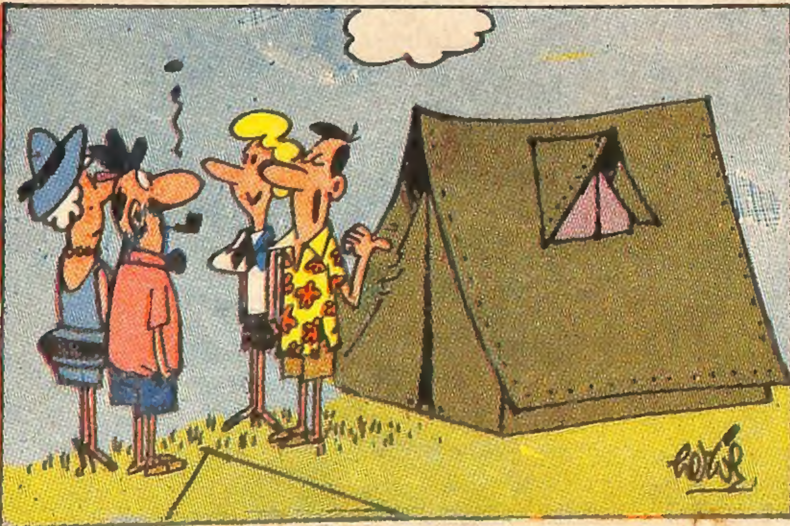
(Ak. — 80)

Akbaba

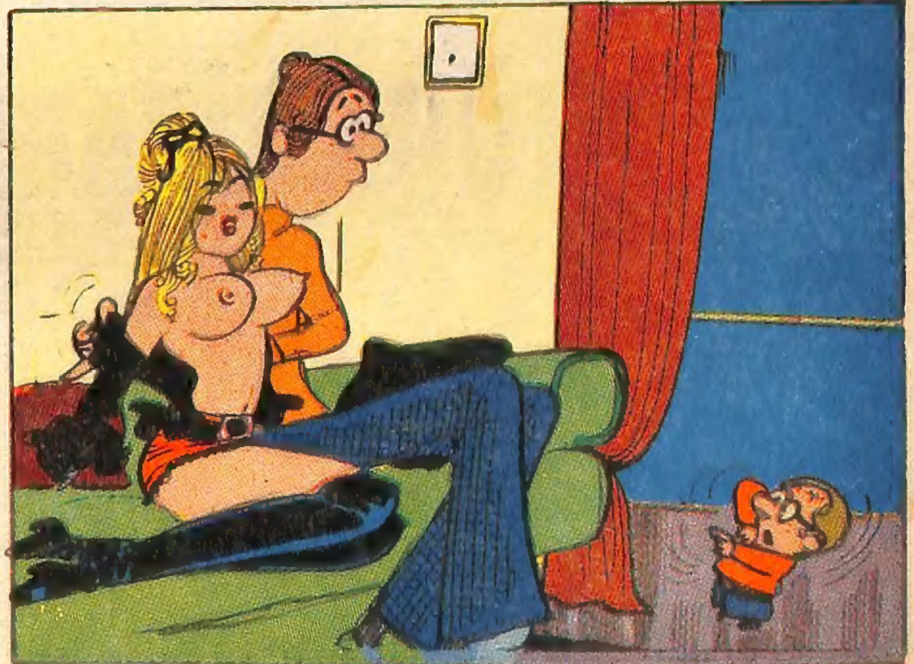

- ÖNÜMÜZDE DAHA ÇOK UZUN YOL VAR
- MERAK ETME, ERKEKLER HEP KISA YOLDAN GİDERLER!

– ÜSTTEKİ HİZMETÇİ ODASI!

– ÜÜÜFF! AMAN ABİ, DİKKAT ET, PATLAMASIN!